

**ZATVORENI DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND
HRVATSKOG LIJEČNIČKOG SINDIKATA**

Godišnje izvješće
za godinu koja je završila
31. prosinca 2023. godine

	<i>Stranica</i>
Izvešće posloводства	1
Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu godišnjeg izvješća	5
Izvešće neovisnog revizora	6
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti	11
Izveštaj o financijskom položaju	12
Izveštaj o promjenama u neto imovini Fonda	13
Izveštaj o novčanim tokovima	14
Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda	15
Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda	16
Bilješke uz financijske izvještaje	17

1. Poslovne aktivnosti

Predmet poslovanja Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) je isključivo osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova i upravljanje tim fondovima u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18, 115/18, 58/20 i 156/23) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18, 115/18 i 156/23) (u nastavku „Zakon“).

Na dan 31. prosinca 2023. godine Društvo za upravljanje je upravljalo sa slijedećim obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C,
- Raiffeisen dobrovoljni mirovinski fond,
- Raiffeisen zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Ericsson Nikola Tesla,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond HT Grupe.

Osnivanje i djelovanje dobrovoljnih mirovinskih fondova do 20. veljače 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog zakona u narednim godinama. Dana 20. veljače 2014. godine na snagu je stupio Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14) te je od navedenog datuma poslovanje dobrovoljnih mirovinskih fondova uređeno posebno od poslovanja obveznih mirovinskih fondova.

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata (u nastavku „Fond“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona. Fond je 24. ožujka 2004. godine dobio odobrenje za rad, a s radom je započeo 1. srpnja 2004. godine.

Tablica: broj članova i imovina pod upravljanjem Fonda na dan 31. prosinca 2023. godine

Fond	Broj članova	Neto imovina pod upravljanjem (u mil. EUR)
HLS	728	5,82
Tržišni udio	1,50%	2,70%

Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Ulaganjem sredstava Fonda Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik.

1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa Zakonom. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz ciljane strukture ulaganja te najvećeg dopuštenog statutarnog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Prospektom Fonda.

Tablica: *struktura ulaganja Fonda na dan 31. prosinca 2023. godine*

Vrsta imovine	Udio
Dionice i dionički fondovi	37,08%
Obveznice i obveznički fondovi	47,50%
Instrumenti tržišta novca, depoziti i novčani fondovi	7,80%
Novac, potraživanja i obveze	7,62%
Ukupno	100,00%

Udio inozemne imovine Fonda na dan 31. prosinca 2023. iznosio je 35,15% (31. prosinca 2022.: 35,32%).

Prinos koji Fond ostvaruje rezultat je upravljačke politike Društva za upravljanje. U 2023. godini Fond je ostvario prinos od 9,12% (31. prosinca 2022.: -6,88%). Prosječan prinos od osnutka Fonda do 31. prosinca 2023. godine iznosi 6,20% (31. prosinca 2022.: 6,05%) i izražen je na godišnjoj razini. Prinos Fonda predstavlja postotnu razliku između cijene udjela na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa.

2. Financijski rezultat

Neto imovina Fonda na dan 31. prosinca 2023. godine iznosila je 5,82 milijuna eura (31. prosinca 2022.: 5 milijuna eura) te je ista porasla za 16,32% (31. prosinca 2022.: pad od 2,85%) u odnosu na kraj prethodne godine.

Prema klasifikaciji financijskih instrumenata, u ukupnoj imovini fonda sa 24,83% (2022.: 25,32%) sudjeluje financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, dok imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka sudjeluje sa 48,65% (2022.: 50,74%).

3. Budući razvoj Fonda

Društvo za upravljanje će upravljati Fondom u svoje ime i za zajednički račun članova Fonda na način da će prikupljati novčana sredstva uplatama doprinosa članova Fonda te ulagati ta sredstva u skladu sa Zakonom uz uvažavanje načela sigurnosti razboritosti i opreza, smanjivanja rizika raspršenosti ulaganja, održavanja odgovarajuće likvidnosti, te zabrane sukoba interesa vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Cilj upravljanja Fondom je povećati vrijednost imovine Fonda isključivo u korist članova i radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda.

4. Otkup vlastitih dionica

Društvo za upravljanje u 2023. i 2022. godini nije otkupljivalo vlastite dionice.

5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo za upravljanje u ime i za račun Fonda u 2023. godini nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja i razvoja.

6. Podružnice Društva

Fond nema podružnice.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenosti ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz ciljane strukture ulaganja te najvećeg dopuštenog statutarnog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Prospektom Fonda. Način upravljanja rizicima objašnjen je u *bilješci 18: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima*.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti termenske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda.

Najznačajnije vrste financijskih rizika kojima je Fond izložen su tržišni rizik, koji uključuje kamatni rizik, cjenovni rizik i tečajni rizik, te kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen kamatnom riziku koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom. Na izvještajni datum ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom, a utjecaj kamatnog rizika na imovinu Fonda prikazan je u *bilješci 18: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima*.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište te u udjele u investicijskim fondovima vezane uz dioničke indekse ili kada isti ulažu u vlasničke vrijednosnice. Utjecaj cjenovnog rizika na imovinu Fonda prikazan je u *bilješci 18: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima*.

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente nominirane u stranoj valuti. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja eura u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku koriste se terminski ugovori. U 2023. godini Društvo za upravljanje je ugovaralo devizne forward transakcije u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Utjecaj tečajnog rizika na imovinu objašnjen je u *bilješci 18: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima*.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospijeca. Također, kreditni rizik proizlazi iz mogućnosti da suprotna ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze. Na izvještajni datum kreditnom riziku bila je izložena sljedeća financijska imovina: novac i novčani ekvivalenti, depoziti, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju druge države i korporativni izdavatelji. Na izvještajni datum utjecaj kreditnog rizika na imovinu Fonda bio je vrlo nizak. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da se prodajom financijske imovine ne ostvare cijene koje su približno jednake fer vrijednosti te imovine (rizik likvidnosti imovine) ili rizik nemogućnosti uravnoteženja kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne strane i kratkoročnih obveza s druge strane (rizik novčanog tijeka). S obzirom da se ulaganja Fonda sastoje uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice, te da se u sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu lako prodati, ali uzimajući u obzir veličinu Fonda, na datum izvještavanja rizik likvidnosti imovine bio je vrlo nizak. S obzirom da je na datum izvještavanja Fond imao značajna novčana sredstva i kratkoročne novčane ekvivalente koji su bili značajno veći od kratkoročnih obveza Fonda te da su se putem repo ugovora mogla uzajmiti dodatna novčana sredstva u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti, na izvještajni datum rizik likvidnosti novčanog tijeka bio je vrlo nizak.

Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu godišnjeg izvješća

---

Temeljem Zakona o računovodstvu (NN. br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22 i 82/23) (u nastavku: Zakon o računovodstvu), Uprava Društva za upravljanje dužna je osigurati da za svaku financijsku godinu financijski izvještaji Fonda budu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Pravilnikom o godišnjim, polugodišnjim i drugim izvještajima dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br. 104/17, 98/20 i 146/22), tako da fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijsko stanje Fonda na dan 31. prosinca 2023. godine kao i njegove rezultate poslovanja za svako prezentirano razdoblje.

Nakon provedenih istraživanja, Uprava Društva za upravljanje očekuje da će Fond u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće;

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima;
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Fonda i dužna je pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o godišnjim, polugodišnjim i drugim izvještajima dobrovoljnog mirovinskog fonda. Pored toga, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za čuvanje imovine Fonda te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna i za pripremu i sadržaj Izvješća poslovanja u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Izvješće poslovanja, sastavljeno je sukladno zahtjevima članka 21. Zakona o računovodstvu i odobreno je za izdavanje od strane Uprave Društva za upravljanje i potpisano je s tim u skladu. Financijski izvještaji u nastavku odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje 29. ožujka 2024. godine, što je potvrđeno potpisom u nastavku.

U ime Uprave Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., za Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata:

Predsjednik Uprave

Gordan Šumanović

Članica Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Bojan Vuković

 Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.

Petrinjska 59

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

29. ožujka 2024. godine

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Imateljima udjela u Zatvorenom dobrovoljnom mirovinskom fondu Hrvatskoga liječničkog sindikata

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja fonda Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskoga liječničkog sindikata („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2023. godine, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu te bilješke uz financijske izvještaje, uključujući i informacije o materijalno značajnim računovodstvenim politikama.

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2023. godine i njegovu financijsku uspješnost te njegove novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima („MRevS“) i Uredbom EU br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. godine o posebnim zahtjevima u vezi sa zakonskom revizijom subjekata od javnog interesa. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda u skladu s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe, uključujući Međunarodne standarde neovisnosti („IESBA Kodeks“) Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA) i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključno revizijsko pitanje

Ključno revizijsko pitanje je ono pitanje koje je bilo, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjem smo se bavili u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tom pitanju.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključno revizijsko pitanje (nastavak)

Vrednovanje financijske imovine koje se mjeri po fer vrijednosti

Za računovodstveni okvir i računovodstvene politike vidjeti bilješku 2 „Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika“, odjeljak „Financijski instrumenti“. Za dodatne informacije vezane uz identificirano ključno revizijsko pitanje, vidjeti bilješke 3, 4, 9 i 12a uz priložene financijske izvještaje.

Ključno revizijsko pitanje:

U svojim financijskim izvještajima Fond ima iskazanu financijsku imovinu klasificiranu u portfelj „po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak“, i financijsku imovinu klasificiranu u portfelj „po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit“, a koja se sukladno Međunarodnom standardu financijskog izvještavanja 9 – *Financijski instrumenti*, mjeri po fer vrijednosti.

Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti uključuje vrijednosnice kojima se aktivno trguje, ali i one vrijednosnice koje ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne određuje koristeći tržišne cijene. Mjerenje fer vrijednosti može uključivati prosudbe i procjene od strane Uprave Društva za upravljanje.

Posljedično, pogrešan izračun fer vrijednosti navedenih financijskih instrumenata može imati značajan utjecaj na neto vrijednost imovine Fonda.

Slijedom navedenog, odlučili smo uključiti vrednovanje financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kao ključno revizijsko pitanje tijekom naše revizije financijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tijekom naše revizije:

Kako bismo odgovorili na rizike povezane s vrednovanjem financijske imovine identificirano kao ključno revizijsko pitanje, dizajnirali smo revizijske postupke koji su nam omogućili pribavljanje dostatnih i primjerenih revizijskih dokaza za naš zaključak o tom pitanju.

Proveli smo sljedeće revizijske postupke s obzirom na područje vrednovanja financijske imovine:

Provjeru operativne učinkovitosti dnevne interne kontrole između Društva za upravljanje i depozitarne banke preko koje Uprava Društva za upravljanje osigurava da je dnevna neto vrijednost imovine Fonda pod upravljanjem točna;

Pregled i analizu portfelja vrijednosnih papira te provjeru jesu li vrijednosni papiri vrednovani u skladu s računovodstvenim politikama Fonda i sukladno primjenjivim računovodstvenim standardima koji određuju vrednovanje imovine;

Pregled i usporedbu količina, odnosno nominalne vrijednosti vrijednosnih papira, s količinama odnosno nominalnim vrijednostima navedenim u konfirmaciji depozitarne banke Fonda i/ili Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (SKDD-a).

Usporedbu cijene na odabranom uzorku vrijednosnih papira kojima se trguje na aktivnom tržištu, po kojoj su cijeni vrednovani u izvještaju o financijskom položaju s javno dostupnom cijenom na dan 31. prosinca 2023. godine;

Pregled, analizu i provjeru ispravnosti pretpostavki korištenih u izračunu fer vrijednosti instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu i usporedbu dobivene vrijednosti s našim ponovnim izračunom.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvješće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ostale informacije

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće, ali ne uključuju financijske izvještaje i naše izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja Fonda, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. U pogledu Izvješća posloводства Fonda koje je uključeno u Godišnje izvješće, obavili smo i postupke propisane Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru uključuje li Izvješće posloводства potrebne objave navedene u članku 21. Zakona o računovodstvu.

Temeljem provedenih postupaka tijekom naše revizije, u mjeri u kojoj smo bili u mogućnost to procijeniti, izvještavamo sljedeće:

1. Informacije uključene u ostale informacije u skladu su, u svim značajnim odrednicama, s priloženim financijskim izvještajima.
2. Izvješće posloводства Fonda pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Fonda i njegova okruženja stečenog u okviru revizije financijskih izvještaja, nismo ustanovili značajne pogrešne prikaze u ostalim informacijama.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za financijske izvještaje

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za sastavljanje i fer prikaz financijskih izvještaja u skladu s zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj, i za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Fond ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo za upravljanje.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izvešće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva za upravljanje.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, radnje poduzete za uklanjanje prijetnji ili primijenjene mjere zaštite.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog priopćavanja.

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA (nastavak)

Izveštavanje sukladno ostalim zakonskim ili regulatornim zahtjevima

Ostale obveze izveštavanja propisane Uredbom EU br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća i Zakonom o reviziji

Glavna skupština Društva za upravljanje nas je imenovala revizorom Fonda 20. travnja 2023. godine za potrebe revizije priloženih financijskih izvještaja. Naš neprekinuti angažman traje ukupno tri godine te se odnosi na razdoblje 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2023. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje o priloženim financijskim izvještajima dosljedno je s dodatnim izvješćem izdanim revizijskom odboru Društva za upravljanje 29. ožujka 2024. godine, u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća;
- prilikom obavljanja revizije nisu pružane nedozvoljene nerevizijske usluge iz članka 5. stavka 1. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća.

Društvu za upravljanje i Fondu pod njegovom kontrolom nismo, uz usluge zakonske revizije, pružili druge usluge, osim onih usluga koje su objavljene u Godišnjem izvješću.

Katarina Kadunc

Direktor

Tihana Bažant

Ovlašteni revizor

Deloitte d.o.o.

29. ožujka 2024. godine

Radnička cesta 80,

10 000 Zagreb,

Republika Hrvatska

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	2022.	2023.
	Neto realizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata	3	(13.189)	62.711
73	Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	3	122.462	90.330
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata	3	(135.651)	(27.619)
	Neto nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	4	(191.374)	374.513
72-62	Neto nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (svođenje na fer vrijednost)	4a	(205.040)	402.374
71x-60x	Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	4b	13.666	(27.861)
	Ostali prihodi		217.925	129.511
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta)	5	53.576	55.146
71 (osim 71x)	Pozitivne tečajne razlike	6	114.705	20.133
74	Prihodi od dividendi	5a	49.195	54.230
75	Dobit od ukidanja rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		-	-
76	Ostali prihodi		449	2
	Ostali financijski rashodi		(113.164)	(21.065)
67	Rashodi od kamata		-	-
60 (osim 60x)	Negativne tečajne razlike	6	(113.164)	(21.065)
64x	Gubici od umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		-	-
68	Ostali rashodi s osnova ulaganja u financijske instrumente		-	-
	Ostali rashodi		(78.916)	(83.543)
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	7	(74.669)	(80.172)
65	Naknada depozitaru	8	(896)	(1.017)
66	Transakcijski troškovi		(3.351)	(2.354)
64y	Umanjenje ostale imovine		-	-
69	Ostali dozvoljeni troškovi fonda		-	-
	Dobit ili gubitak		(178.718)	462.127
	Ostala sveobuhvatna dobit		(177.990)	6.799
	<i>Promjena fer vrijednosti vlasničkih instrumenata</i>		-	-
	<i>Promjena revalorizacijskih rezervi: dužnički vrijednosni papiri</i>		(177.990)	6.799
	- nerealizirani dobiti/gubici	9	(177.990)	6.799
	- preneseno u račun dobiti i gubitka (reklasifikacijske usklade)		-	-
	Promjena revalorizacijskih rezervi: računovodstvo zaštite (učinkoviti dio)		-	-
	- dobiti/gubici		-	-
	preneseno u račun dobiti i gubitka (reklasifikacijske usklade)		-	-
	Ukupna sveobuhvatna dobit		(356.708)	468.926

Računovodstvene politike i bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju
Na dan 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

Konta skupine	pozicija	Bilješke	31.12.2022.	31.12.2023.
Imovina fonda				
10+18*	Novčana sredstva	10	421.806	437.220
37+52+18*	Depoziti kod kreditnih institucija	11	-	453.722
55+18*	Repo ugovor i slični ugovori o kupnji i ponovnoj prodaji vrijednosnih papira		-	-
	Prenosivi vrijednosni papiri:		3.880.533	4.207.065
30+32+40+41+18*	- koji se vrednuju po fer vrijednosti	12a	3.104.159	3.554.208
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu		3.104.159	3.554.208
	b) kojima se trguje na drugom uređenom tržištu		-	-
	c) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		-	-
50+18*	- koji se vrednuju po amortiziranom trošku	12b	776.374	652.857
31+51	Instrumenti tržišta novca		-	-
33x	Udjeli UCITS fondova	13	658.361	661.086
33y	Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	13	46.907	51.500
34	Udjeli alternativnih investicijskih fondova		-	-
35	Izvedeni financijski instrumenti	17	-	12.617
55	Ostala financijska imovina		-	-
raz 1(osim kt 10)+39+49	Ostala imovina	14	659	933
	Ukupna imovina		5.008.266	5.824.143
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva	15	1.346.864	1.878.394
Obveze fonda				
20	Obveze s osnove ulaganja u financijske instrumente		-	-
21+28*	Financijske obveze koje se vrednuju po fer vrijednosti	16,17	972	-
22+28*	Financijske obveze koje se vrednuju po amortiziranom trošku		-	-
23	Obveze prema mirovinskom društvu		6.326	7.206
24	Obveze prema depozitaru		76	101
26	Obveze prema imateljima udjela		204	40
25+27+28*	Ostale obveze fonda		234	131
	Ukupno obveze fonda		7.812	7.478
	Neto imovina fonda		5.000.454	5.816.665
	Broj izdanih udjela		127.019,8521	135.405,3431
	Cijena udjela fonda		39,3675	42,9574
Obveze fonda prema izvorima imovine				
90	Novčani primici		5.516.092	5.972.934
90x	Novčani primici s osnova uplata na osobni račun člana		4.739.033	5.150.469
90y	Novčani primici s osnove promjene članstva		246.434	248.364
90z	Novčani primici po osnovi državnih poticaja		530.625	574.101
93	Novčani izdaci		(1.937.494)	(2.047.051)
93x	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina		(1.872.141)	(1.976.297)
93y	Novčani izdaci s osnove promjene članstva		(140)	(140)
93z	Novčani izdaci zbog smrti člana		(65.213)	(70.614)
94	Dobit/gubitak tekuće poslovne godine		(178.720)	462.127
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		1.616.179	1.437.459
96	Rezerve fer vrijednosti		(15.603)	(8.804)
96x+96y	- fer vrijednost financijske imovine		(15.603)	(8.804)
96z	- učinkoviti dio računovodstva zaštite		-	-
	Ukupno obveze prema izvorima imovine		5.000.454	5.816.665
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva	15	1.346.864	1.878.394

Računovodstvene politike i bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

Pozicija	2022.	2023.
Dobit ili gubitak	(178.720)	462.127
Ostala sveobuhvatna dobit	(177.990)	6.799
Povećanje/smanjenje neto imovine od poslovanja fonda (sveobuhvatna dobit)	(356.710)	468.926
Primici s osnova uplata na osobni račun člana	395.095	411.436
Primici s osnove promjene članstva	-	1.930
Primici s osnove državnih poticaja	46.502	43.476
Izdaci s osnova isplata mirovina	(228.630)	(104.156)
Izdaci s osnove promjene članstva	(140)	-
Izdaci zbog smrti člana	(2.952)	(5.401)
Ukupno povećanje/smanjenje od transakcija s udjelima fonda	209.875	347.285
Ukupno povećanje/smanjenje neto imovine fonda	(146.835)	816.211

Računovodstvene politike i bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanim tokovima (direktna metoda)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

	2022.	2023.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	13.117	(330.328)
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira	1.019.645	676.075
Izdaci za kupnju prenosivih vrijednosnih papira	(1.196.531)	(761.095)
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca	-	-
Izdaci za kupnju instrumenata tržišta novca	-	-
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova	500.181	233.430
Izdaci za kupnju udjela investicijskih fondova	(370.230)	(190.453)
Primici od ulaganja u izvedene financijske instrumente	119.349	500.599
Izdaci za ulaganje u izvedene financijske instrumente	(130.349)	(507.437)
Primici od dividendi	49.698	53.875
Primici od kamata	100.010	201.142
Izdaci za kamate	-	-
Primici po depozitima, repo ugovorima i sličnim ugovorima o prodaji i ponovnoj kupnji	784.732	5.392.155
Izdaci po depozitima, repo ugovorima i sličnim ugovorima o kupnji i ponovnoj prodaji	(786.524)	(5.846.112)
Izdaci od naknada za upravljanje	(74.780)	(79.299)
Izdaci za naknade depozitaru	(897)	(992)
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove fonda	(2.067)	(2.095)
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti	402.778	459.494
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti	(401.898)	(459.615)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	209.235	347.128
Primici s osnova uplata na osobni račun člana	396.430	411.482
Primici s osnove promjene članstva	-	45.407
Primici s osnove državnih poticaja	46.502	-
Izdaci s osnova isplata mirovina	(229.465)	(104.156)
Izdaci s osnove promjene članstva	(140)	-
Izdaci zbog smrti člana	(2.952)	(5.401)
Ostali primici iz financijskih aktivnosti	-	-
Ostali izdaci iz financijskih aktivnosti	(1.140)	(204)
Efekti promjene tečaja stranih valuta	2.090	(1.385)
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava	224.442	15.415
Novac na početku razdoblja	197.364	421.806
Novac na kraju razdoblja	421.806	437.221

Računovodstvene politike i bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

Pozicija	Tekuće razdoblje	31.12.2022. (n)	31.12.2021. (n-1)	31.12.2020. (n-2)	31.12.2019. (n-3)
Neto imovina fonda	5.816.665	5.000.454	5.147.289	4.487.375	5.816.665
Broj udjela fonda	135.405,3431	127.019,8521	121.749,8503	116.674,5531	135.405,3431
Cijena udjela fonda	42,9574	39,3675	42,2776	38,4606	42,9574
	Tekuće razdoblje	31.12.2022.	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2019.
Prinos fonda	9,1189%	(6,8833)%	9,9243%	(0,7321)%	8,8368%
Pokazatelj ukupnih troškova	1,5600%	1,5900%	1,5800%	1,5739%	1,5653%

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima putem kojih je fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja

Pravne osobe za posredovanje u trgovanju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju	Provizija plaćena pravnoj osobi za posredovanje iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe
JANE STREET FINANCIAL LIMITED	15,36%	0,00%
BOFA SECURITIES (BAML)	11,37%	0,11%
BAADER BANK AG	15,52%	0,07%
INTERKAPITAL VRIJEDNOSNI PAPIRI D.O.O.	15,66%	0,00%

Računovodstvene politike i bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izveštaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

Metoda vrednovanja	Pozicije	Zadnji dan prethodne poslovne godine	% NAV	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	% NAV
Fer vrijednost	Financijska imovina	3.809.427	76,18	4.279.411	73,57%
	.....od toga tehnikama procjene	1.320.390	26,41	729.259	12,54%
	Financijske obveze	972	0,02	-	-
	.....od toga tehnikama procjene	972	0,02	-	-
Amortizirani trošak	Financijska imovina	1.198.839	23,97	1.544.732	26,56%
	Financijske obveze	234	-	131	-
Ostale metode	Ostala imovina	-	-	-	-
	Ostale obveze	6.606	0,13	7.347	0,13%

Računovodstvene politike i bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

1. OPĆI PODACI

Fond koji je predmet izvještavanja

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata (u nastavku „Fond“) osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18, 115/18 i 156/23) (u nastavku „Zakon“).

Fond je osnovan 24. ožujka 2004. godine, a započeo je s radom 1. srpnja 2004. godine.

Nadzor nad Fondom obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u nastavku „Agencija“).

Društvo za upravljanje Fondom

U skladu sa Prospektom i Statutom Fonda, te odredbama Zakona, Fondom upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“), sa sjedištem u Zagrebu. Društvo za upravljanje je registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu dana 27. rujna 2001. godine, a odobrenje za rad dobilo je 5. studenog 2001. godine. Društvo za upravljanje je u 100%-tnom vlasništvu Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb.

Dana 20. listopada 2014. godine Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d. promijenilo je naziv u Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. i njemu je pripojeno Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.o.o.

Društvo za upravljanje odgovara za poslovanje Fonda, kao i za štetu počinjenu vlasnicima udjela uslijed kršenja Zakona, Prospekta i Statuta. Društvo za upravljanje Fondu zaračunava naknadu za upravljanje propisanu Zakonom.

Depozitar

Sukladno Zakonu, Društvo za upravljanje treba odabrati depozitara kojem će povjeriti čuvanje imovine Fonda. Depozitar Fonda je Raiffeisenbank Austria d.d. (u nastavku „Depozitar“).

Društvo za upravljanje je odgovorno za izračun vrijednosti imovine Fonda, a Depozitar za potvrdu izračuna Društva za upravljanje. U skladu sa Zakonom Depozitar Fondu zaračunava naknadu.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja

Strategija ulaganja Fonda je ostvarivanje primjerene stope prinosa na dulji rok ulaganjem imovine Fonda pretežno u hrvatska i inozemna tržišta vlasničkih i dužničkih vrijednosnica. Sukladno važećem Prospektu Fonda na datum izvještavanja, imovina Fonda isključivo se može sastojati od::

1. prenosivih vrijednosnih papira ili instrumenata tržišta novca:
  - a) koji su uvršteni ili se njima trguje na uređenom tržištu u smislu zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj, drugoj Državi članici ili državi članici Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: „OECD“) te
  - b) kojima se trguje na drugom uređenom tržištu u Republici Hrvatskoj, drugoj Državi članici ili državi članici OECD-a, koje redovito posluje, priznato je i otvoreno za javnost
2. nedavno izdanih prenosivih vrijednosnih papira, u koje Društvo u ime i za račun Fonda zadržava pravo ulagati, pod sljedećim uvjetima:
  - a) prospekt izdanja navedenih vrijednosnih papira uključuje obvezu da će izdavatelj podnijeti zahtjev za uvrštenje u službenu kotaciju burze ili na drugo uređeno tržište koje redovito posluje, priznato je i otvoreno za javnost, te
  - b) uvrštenje će se izvršiti u roku od jedne godine od izdanja, u protivnom će se prenosivi vrijednosni papiri smatrati neuvrštenima
3. udjela UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj, drugoj Državi članici ili udjela UCITS, odnosno otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom u državi članici OECD-a, pod sljedećim uvjetima:
  - a) takvi investicijski fondovi dobili su odobrenje za rad od strane Agencije, odnosno nadležnog tijela Države članice ili nadležnog tijela države članice OECD-a s kojima je osigurana suradnja s Agencijom, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom
  - b) razina zaštite za imatelje udjela takvih investicijskih fondova istovjetna je onoj koja je propisana za imatelje udjela UCITS fondova te su posebice propisi za odvojenost imovine, zaduživanje, davanje zajmova i prodaju prenosivih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca bez pokrića istovjetni zahtjevima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom
  - c) poslovanju takvih investicijskih fondova izvještava se u polugodišnjim i revidiranim godišnjim izvještajima kako bi se omogućila procjena imovine i obveza, dobiti i poslovanja tijekom izvještajnog razdoblja
4. udjela ili dionica u otvorenim alternativnim investicijskim fondovima, odnosno dionica ili poslovnih udjela u zatvorenim alternativnim investicijskim fondovima
5. depozita kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dospijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj Državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

6. izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje na uređenim tržištima iz točke 1. ovoga poglavlja ili izvedenih financijskih instrumenata kojima se trguje izvan uređenih tržišta iz točke 1. ovoga poglavlja (neuvrštene OTC izvedenice), u koje Društvo u ime i za račun Fonda zadržava pravo ulagati, pod sljedećim uvjetima:
  - a) temeljna imovina izvedenice sastoji se od financijskih instrumenata obuhvaćenih točkama 1. i 2. ovoga poglavlja, financijskih indeksa, kamatnih stopa, deviznih tečajeva ili valuta, u koje Fond može ulagati u skladu sa svojim investicijskim ciljevima navedenim u prospektu, odredbama Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona
  - b) druge ugovorne strane u transakcijama s neuvrštenim (OTC) izvedenicama su institucije koje podliježu bonitetnom nadzoru te pripadaju kategorijama koje Agencija dodatno propisuje pravilnikom koji detaljnije određuje dozvoljena ulaganja Fonda, tržišta koja smatra uređenima te institucije koje se smatraju drugom ugovornom stranom i instrumente tržišta novca u koje je dopušteno ulagati
  - c) neuvrštene (OTC) izvedenice podliježu svakodnevnom pouzdanom i provjerljivom vrednovanju te ih je u svakom trenutku moguće prodati, likvidirati ili zatvoriti prijebnom transakcijom po njihovoj fer vrijednosti na zahtjev Fonda
7. instrumenata tržišta novca kojima se ne trguje na uređenim tržištima iz točke 1. ovoga poglavlja, ako su izdani pod sljedećim uvjetima:
  - a) izdala ih je ili za njih jamči Republika Hrvatska, jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili središnja banka Republike Hrvatske, jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili središnja banka druge Države članice ili države članice OECD-a, Europska središnja banka, Europska unija ili Europska investicijska banka, ili javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više Država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više članica OECD-a
  - b) izdalo ih je društvo čijim se vrijednosnim papirima trguje na uređenim tržištima iz točke 1. ovoga poglavlja
  - c) izdao ih je ili za njih jamči subjekt koji podliježe bonitetnom nadzoru nadležnog tijela Države članice u skladu sa zakonima koji uređuju tržište kapitala i poslovanje kreditnih institucija ili subjekt koji podliježe ili udovoljava pravilima nadzora nadzornog tijela država članica OECD-a koja su istovjetna onima propisanim zakonima koji uređuju tržište kapitala i poslovanje kreditnih institucija ili
  - d) izdala ih je druga osoba koja ima odobrenje Agencije, pod uvjetom da ulaganja u takve instrumente podliježu zaštiti ulagatelja jednakoj onoj kojoj podliježu instrumenti iz podtočaka b) ili c) ove točke te pod uvjetom da je izdavatelj društvo čiji kapital i rezerve iznose najmanje 10.617.824,67 EUR i koje sastavlja i objavljuje svoje godišnje financijske izvještaje u skladu s propisima kojima se uređuje računovodstvo poduzetnika i primjena standarda financijskog izvještavanja, da je izdavatelj subjekt koji se, unutar grupe društava koja obuhvaća jednu ili nekoliko društava čije su dionice uvrštene na neko od uređenih tržišta, bavi financiranjem te grupe, ili da je izdavatelj subjekt čiji je predmet poslovanja financiranje posebnih subjekata za sekuritizaciju koja koriste bankovne kreditne linije
8. novca na poslovnom računu Fonda otvorenog kod Depozitara te na drugim računima kada je to potrebno radi realizacije ulaganja
9. druge vrste imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 8. ovoga poglavlja.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

Iznimno od prethodnih točaka ovog poglavlja, imovina Fonda može biti uložena:

- a) u instrumente s dugoročnom perspektivom ulaganja, kojima se ne trguje na uređenim tržištima, multilateralnim trgovinskim platformama (MTP) ili organiziranim trgovinskim platformama (OTP)
- b) u instrumente koje izdaje ili za koje jamči Europska investicijska banka u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja, europskih fondova za dugoročna ulaganja, europskih fondova za socijalno poduzetništvo i europskih fondova poduzetničkog kapitala.

Agencija pravilnikom detaljnije određuje dozvoljena ulaganja dobrovoljnih mirovinskih fondova, tržišta koja smatra uređenima te institucije koje se smatraju drugom ugovornom stranom i instrumente tržišta novca u koje je dopušteno ulagati.

Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji definira ciljanu strukturu ulaganja na način da:

1. ciljani udio imovine Fonda koju čine prenosivi dužnički vrijednosni papiri, investicijski fondovi koji pretežito ulažu u financijske instrumente s fiksnim prinomom, instrumenti tržišta novca, depoziti i novčana sredstva na računu Fonda, te potraživanja i obveze Fonda iznosi 80% neto imovine Fonda,
2. ciljani udio imovine Fonda koju čine prenosivi vlasnički vrijednosni papiri, investicijski fondovi koji pretežito ulažu u vlasničke vrijednosne papire iznosi 20% neto imovine Fonda.

Udio imovine iz prethodnog stavka točke 2. može varirati, ovisno o tržišnim uvjetima, u rasponu od 0% do 55% neto imovine Fonda.

Korištenjem financijskih izvedenica u svrhu efikasnog upravljanja imovinom, alokacija imovine Fonda će ostati u okvirima dopuštenih odstupanja od ciljane strukture.

Maksimalna naknada za upravljanje koju je moguće zaračunati iz imovine UCITS fondova i udjele ili dionice investicijskih fondova iznosi 2%.

Imovina Fonda mora se ulagati na način da bude valutno usklađena s obvezama Fonda.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava i Nadzorni odbor

Upravljačku strukturu Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. čine:

Uprava

Gordan Šumanović – predsjednik Uprave; od 1. siječnja 2022. godine

Eva Horvat – član Uprave; od 21. listopada 2015. godine

Bojan Vuković – član Uprave; od 1. siječnja 2022. godine

Mladen Latković – prokurist; od 20. travnja 2017. godine

Nadzorni odbor

Anton Starčević – predsjednik Nadzornog odbora; od 21. kolovoza 2017. godine

Anita Cvanciger - zamjenica predsjednika Nadzornog odbora; od 24. travnja 2020. godine

Dubravko Lukač – član Nadzornog odbora; od 30. lipnja 2015. godine

dr. sc. Zvonimir Savić – član Nadzornog odbora; od 1. siječnja 2023. do 8. kolovoza 2023. godine
i od 25. kolovoza 2023. do 31. prosinca 2023. godine

Peter Žilinek – član Nadzornog odbora; od 19. prosinca 2017. godine

Revizijski odbor

Anton Starčević – predsjednik Revizijskog odbora; od 30. siječnja 2018. godine

Dubravko Lukač – zamjenik predsjednika Revizijskog odbora; od 30. siječnja 2018. godine

dr. sc. Zvonimir Savić – član Nadzornog odbora; od 1. siječnja 2023. do 8. kolovoza 2023. godine
i od 25. kolovoza 2023. do 31. prosinca 2023. godine

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnova za pripremu - Izjava o usklađenosti

Financijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o godišnjim, polugodišnjim i drugim izvještajima dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br. 104/17, 98/20 i 146/22) izdanom od strane Agencije. Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije (u nastavku „MSFI“). Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim odredbama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, osim u dijelu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka za financijsku imovinu po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit te u dijelu prezentacije izvještaja o financijskom položaju i računu dobiti i gubitka, koji su pripremljeni u skladno pravilniku Agencije, a što se materijalno značajno odražava u prikazu prihoda od kamata po dužničkim instrumentima koji se mjere po fer vrijednosti kroz računu dobiti i gubitka, te objavi fer vrijednosti financijske imovine po razinama kako je objavljeno u pripadajućoj bilješci *Fer vrijednost*.

Tamo gdje se računovodstvene politike podudaraju s MSFI usvojenim od strane EU, u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2023. godine.

Agencija je Pravilnikom o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN br. 128/17, 114/18, 2/20, 146/22 i 139/23) (u nastavku: „Pravilnik“) propisala kako je Fond dužan propisati u računovodstvenim politikama načela i osnove za priznavanje, mjerenje te prestanak priznavanja imovine i obveza Fonda. Agencija se u Pravilniku poziva na odredbe vezane uz priznavanje i mjerenje financijskih instrumenata sukladno MSFI-ju 9: *Financijski instrumenti* („MSFI 9“), koji se primjenjuje od 1. siječnja 2018. godine, osim ranije spomenutih odstupanja vezanih uz izračun očekivanih kreditnih gubitaka. Obzirom da Fond fer vrednuje imovinu, smatra da priznavanje i mjerenje ne odstupa značajno od zahtjeva MSFI-ja 9.

Pravilnikom je uvedena mogućnost odstupanja od MSFI-ja u računovodstvenim politikama dobrovoljnih mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj budući da dozvoljava određena izuzeća od pravila mjerenja koja su propisana MSFI-jem 9, a odnose se na financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, pri čemu društva za upravljanje mirovinskim fondovima mogu odabrati da mirovinski fondovi pod njihovim upravljanjem priznaju kreditne gubitke samo za financijsku imovinu za koju postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti. Navedeno izuzeće znači kako mirovinski fondovi priznaju umanjenje vrijednosti samo za nastale kreditne gubitke. Društvo je odlučilo primijeniti ovo izuzeće od MSFI-a 9 za sve fondove kojima upravlja.

Ovi financijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 29. ožujka 2024. godine.

Osnova za mjerenje

Ovi financijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za financijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ostala financijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom ili povijesnom trošku.

Agencija je „Pravilnikom o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda“ („Pravilnik“) propisala kako je Društvo za upravljanje dužno propisati u računovodstvenim politikama načela i osnove za priznavanje, mjerenje i prestanak priznavanja imovine i obveza mirovinskog fonda. Istim Pravilnikom, Agencija se poziva na odredbe vezane uz priznavanje i mjerenje financijskih instrumenata sukladno MSFI-ju 9 koji su u primjeni od 1. siječnja 2018. godine, uz ranije spomenuta odstupanja vezana uz vrednovanje financijske imovine Fonda.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Vremenska neograničenost poslovanja

Društvo za upravljanje, u trenutku odobrenja ovih financijskih izvještaja očekuje i ima saznanja da Fond raspolaže odgovarajućim resursima za nastavak poslovanja. Stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Izveštajna valuta

Financijski izvještaji Fonda iskazani su u eurima (EUR). Podaci za usporednu 2022. godinu preračunati su po fiksnom tečaju konverzije koji je iznosio 7,53450. Na dan 31. prosinca 2022. službeni tečaj kune u odnosu na druge značajne valute i 31. prosinca 2023. godine, službeni tečaj eura u odnosu na druge značajne valute bio je kako slijedi:

Valuta	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
	(tečaj HRK valute u odnosu na jedinicu druge valute)	(tečaj druge valute u odnosu na jedinicu EUR valute)
1 EUR	7,534500	
1 USD	7,064035	1,1050
1 CHF	7,651569	0,9260
1 GBP	8,495033	0,86905

Promjene u materijalno značajnim računovodstvenim politikama

Prva primjena novih izmjena postojećih standarda na snazi za tekuće izvještajno razdoblje

U tekućoj godini Uprava Društva za upravljanje je primijenila niz izmjena i dopuna međunarodnih računovodstvenih standarda koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde („OMRS“) i usvojeni su u Europskoj uniji („EU“), a koji su obvezni za izvještajno razdoblje koje počinje 1. siječnja 2022. ili nakon tog datuma.

Standard	Naslov
MSFI 17	Novi standard MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ uključujući izmjene MSFI-ja 17 objavljene u lipnju 2020. i prosincu 2021.
Izmjene MRS-a 1	Objavlivanje računovodstvenih politika
Izmjene MRS-a 8	Definicija računovodstvenih procjena
Izmjene MRS-a 12	Odgođeni porez koji se odnosi na imovinu i obveze koje proizlaze iz jedne transakcije

Njihovo usvajanje nije imalo nikakav značajan utjecaj na objave ili na iznose iskazane u ovim financijskim izvještajima.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Promjene u materijalno značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

Na datum odobrenja ovih financijskih izvještaja, Uprava Društva za upravljanje nije primijenila sljedeće nove i revidirane međunarodne računovodstvene standarde koje je izdala i usvojila EU, ali još nisu na snazi:

Standard	Naslov	EU datum usvajanja
Izmjene MSFI-ja 16	Obveza po najmu u transakcijama prodaje s povratnim najmom	1.1.2024
Izmjene i dopune MRS 1	Klasifikacija obveza kao kratkoročnih ili dugoročnih i dugoročnih obveza s ugovornim uvjetima uvjetima	1.1.2024

Društvo za upravljanje ne očekuje da će usvajanje gore navedenih Standarda imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Fonda u budućim razdobljima.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Promjene u materijalno značajnim računovodstvenim politikama (nastavak)

Novi standardi i izmjene standarda koje je objavio OMRS, ali još nisu usvojeni u Europskoj uniji

Trenutno se standardi koje je usvojila EU ne razlikuju značajno od propisa koje je usvojio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, osim sljedećih novih standarda i izmjena postojećih standarda, koje EU još nije usvojila na datum izdavanja ova financijska izvješća:

Standard	Naslov	Status usvajanja u EU
Izmjene i dopune MRS-a 1	Klasifikacija obveza kao tekućih ili dugoročnih (datum stupanja na snagu IASB-a: 1. siječnja 2023.)	Još nije usvojeno
Izmjene i dopune MRS-a 1	Dugotrajne obveze s ugovorima (Datum stupanja na snagu IASB-a: 1. siječnja 2024.)	Još nije usvojeno
Izmjene i dopune MSFI-ja 16	Odgovornost za leasing u prodaji i „sale and lease back“ (Datum stupanja na snagu OMRS-a: 1. siječnja 2024.)	Još nije usvojeno
MSFI 14	Računi regulatornih vremenskih razgraničenja (Datum stupanja na snagu OMRS-a: 1. siječnja 2016.)	Europska komisija odlučila je ne pokrenuti postupak odobravanja ovog privremenog standarda i pričekati konačni standard
Izmjene i dopune MFSI-ja 10 i MRS-a 28	Prodaja ili doprinos imovine između ulagača i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata i daljnje izmjene i dopune (datum stupanja na snagu odgađa OMRS na neodređeno vrijeme, ali dopuštena je ranija primjena)	Proces odobravanja odgođen na neodređeno vrijeme dok se ne završi istraživački projekt o metodi udjela

Društvo za upravljanje ne očekuju da će usvajanje gore navedenih Standarda imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Fonda u budućim razdobljima.

Računovodstvo zaštite portfelja financijske imovine i obveza čija načela EU nije usvojila, ostaje neregulirano. Prema procjenama Uprave Društva za upravljanje, primjena računovodstva zaštite na portfelj financijske imovine ili obveza u skladu s MRS-om 39: "Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" ne bi značajno utjecala na financijske izvještaje, ako bi se primijenila na datum bilance.

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj na regulirane mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza, prihoda i troškova. Procjene i povezane pretpostavke temelje se na povijesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumni u danim uvjetima, uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima. Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u *bilješci 2A: Ključne računovodstvene procjene i prosudbe*.

Promjene u prezentiranju ili klasifikaciji stavki unutar financijskih izvještaja

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane i osim ako nije drugačije navedeno, u skladu su s onima korištenim u prethodnoj godini.

Prihodi od ulaganja

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te izvedene financijske instrumente. Također uključuju pozitivne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata, dividende i ostali slični prihodi.

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije, i ukoliko je primjenjivo, transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospijeću, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi.

Nerealizirani dobiti i gubici od ulaganja u financijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Realizirani dobiti i gubici od ulaganja uključuju razliku između knjigovodstvene cijene kupnje utvrđene na dan prodaje i cijene po kojoj se vrijednosni papir prodaje.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Rashodi od ulaganja

Rashodi od ulaganja uključuju realizirane gubitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne financijske instrumente. Rashodi od ulaganja također uključuju naknadu za upravljanje, naknadu Depozitaru, brokerske naknade i transakcijske troškove, ostale rashode te negativne tečajne razlike od monetarnih financijskih instrumenata.

Prihodi od dividendi

Dividende na vlasničke vrijednosnice i raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se na datum izglasavanja dividende na Glavnoj skupštini društva ili kada je utvrđeno pravo na dividende, ovisno koji datum je raniji, a povezana potraživanja iskazuju se u izvještaju o financijskom položaju u okviru „ostale imovine“, odnosno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru prihoda od dividendi. Nakon isplate dividende, povezana potraživanja prebijaju se iznosom naplaćenog novca.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u eure po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja.

Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobiti umanjeni za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Nerealizirane tečajne razlike koje proizlaze iz financijskih instrumenta koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka prikazani su u poziciji Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Sve ostale tečajne razlike proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva, nerealizirane tečajne razlike od ulaganja u imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, ulaganja u imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku te efekte od spot kupoprodaje stranih valuta prikazane su u stavkama ostalih pozitivnih odnosno ostalih negativnih tečajnih razlika.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi upravljanja Fondom i drugi troškovi

Ukupni iznos naknada koje terete imovinu Fonda dobiva se zbrajanjem svih naknada kako slijedi:

- Ulazna naknada: prema Prospektu Fonda, Društvo za upravljanje ne obračunava ulaznu naknadu.
- Upravljačka naknada: prema Statutu Fonda, Društvo za upravljanje ima pravo na upravljačku naknadu, u iznosu od 1,5% godišnje od ukupne imovine Fonda umanjene za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja. Naknada se obračunava dnevno, a naplaćuje mjesečno.
- Izlazna naknada: Za izlazak iz članstva u Fondu obračunava se i naplaćuje izlazna naknada u visini 2,5% od ukupnog iznosa na osobnom računu člana Fonda. Izlazna naknada plaća se samo u slučaju prijenosa računa u drugi fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo, uključujući i statusne promjenu Fonda kada je vrijednost neto imovine fonda prenositelja jednaka ili manja od 1/10 vrijednosti neto imovine fonda preuzimatelja. Izlazna naknada ne zaračunava se članu Fonda koji prenosi sredstva s osobnog računa u Fondu u mirovinsko osiguravajuće društvo ili društvo za životno osiguranje radi početka isplate mirovine, članu Fonda koji prenosi sredstva na osobni račun otvoren u drugom dobrovoljnom mirovinskom fondu kojim upravlja Društvo, u slučaju isplate mirovine iz Fonda, u slučaju smrti člana Fonda i u slučaju odgovarajuće odluke Društva, koja se objavljuje na mrežnim stranicama Društva. Budući da se naknada direktno umanjuje od iznosa sa računa člana i prebacuje Društvu, naknada se ne priznaje kao rashod Fonda.
- Naknada depozitaru obračunavala se u iznosu od 0,018% do 31. kolovoza 2023. godine, a od 1. rujna 2023. godine 0,021% (2022.: 0,018%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Naknada Depozitaru se obračunava dnevno, a isplaćuje depozitaru jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Financijski instrumenti

Klasifikacija

Društvo za upravljanje klasificira financijsku imovinu i financijske obveze Fonda temeljem definiranog poslovnog modela, a u sklad s klasifikacijom imovina se mjeri kao:

- Imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG),
- imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD),
- imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku (AC) i ostale financijske obveze.

Uprava Društva za upravljanje odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Financijska imovina ne reklasificira se nakon početnog priznavanja, osim ako se ne mijenja poslovni model za upravljanje financijskom imovinom. U tom slučaju financijska imovina reklasificira se od prvog dana prvog izvještajnog razdoblja nakon promjene poslovnog modela.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti

Financijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Sva financijska imovina koja nije klasificirana kao financijska imovina vrednovana po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kako je niže opisano, mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, uključujući svu derivativnu financijsku imovinu. Kategorija financijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka ima dvije podkategorije: financijska imovina namijenjena trgovanju i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Društvo za upravljanje određuje financijsku imovinu i obveze Fonda po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Financijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju vlasničke i dužničke vrijednosne papire, ulaganja u investicijske fondove te derivativne financijske instrumente. Svi financijski instrumenti u kategoriji kroz dobit ili gubitak kategorizirani su u portfelj namijenjen trgovanju.

Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku

Financijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku ako su obuhvaćena oba slijedeća uvjeta:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje financijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i
- na temelju ugovornih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska imovina po amortiziranom trošku uključuje plasmane kod banaka, dužničke vrijednosne papire i ostala potraživanja.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija (nastavak)

Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Financijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba slijedeća uvjeta:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom te financijske imovine te
- na temelju ugovorenih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit uključuje dužničke vrijednosne papire, prvenstveno državne obveznice i obveznice gospodarskih subjekata.

Određivanje poslovnog modela

Društvo za upravljanje na razini ulaganja procjenjuje cilj poslovnog modela Fonda. Pri razmatranju, Uprava Društva za upravljanje uključuje sljedeće informacije:

- definirane politike i ciljeve individualnog ulaganja i učinak tih politika u praksi. Navedeno uključuje ocjenu je li strategija managementa ostvarivanje ugovorenih prihoda od kamata, održavanje određene razine kamatnih stopa, usklađivanje trajanja financijske imovine s trajanjem bilo koje povezane obveze ili očekivanih novčanih odljeva ili ostvarivanja novčanih priljeva prodajom imovine;
- rizike koji utječu na rezultate poslovnog modela (uključujući utjecaj na financijsku imovinu koja se nalazi u tom poslovnom modelu) i kako se navedenim rizicima upravlja;
- učestalost, količinu i vrijeme prodaje financijske imovine u prethodnim razdobljima, razlozima prodaja i budućim očekivanim prodajnim aktivnostima.

Društvo za upravljanje je odredilo kako Fond ima tri poslovna modela:

- Poslovni model u kojem se imovina drži do naplate, a koji uključuje plasmane kod banaka, dužničke vrijednosne papire za koje Društvo za upravljanje tako odredi, instrumente tržišta novca te ostala potraživanja. Navedena financijska imovina drži se radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.
- Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine, a koji je osnovni poslovni model za sve oblike dužničkih vrijednosnih papira.
- Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prodajom financijske imovine, a koristi se u svrhu klasifikacije sve ostale imovine koja se nalazi u imovini Fonda, a nije klasificirana u poslovni model držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ili poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Navedena financijska imovina i njen rezultat se procjenjuje na temelju trenutne fer vrijednosti.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Određivanje jesu li ugovoreni novčani tokovi isključivo otplate glavnice i kamate (SPPI)

U svrhu ove procjene, „glavnica“ se definira kao fer vrijednost financijske imovine pri početnom priznavanju. „kamata“ se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan s vremenskim periodom u kojem se otplaćuje preostali dio glavnice te ostale osnovne rizike i troškove kreditiranja (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i za profitnu maržu.

Pri procjeni jesu li ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamata (SPPI), Društvo za upravljanje razmatra ugovorne uvjete instrumenta. To uključuje procjenu sadrži li financijska imovina ugovorni uvjet koji bi mogao promijeniti vremensko razdoblje ili iznos ugovorenih novčanih tokova na način da prethodni uvjet ne bi bio zadovoljen. Prilikom izrade ove procjene, Društvo za upravljanje razmatra:

- nepredviđene događaje koji bi mogli izmijeniti iznos ili period planiranih primitaka novčanih tokova;
- uvjete koji mogu utjecati na promjenu ugovorene kuponske stope, uključujući klauzule varijabilne stope;
- opcije prijevremene otplate i produljenja; i
- odredbe koje ograničavaju prava Fonda na potraživanja novčanih tokova određene imovine.

Priznavanje

Sva financijska imovina uključujući i izvedenice priznaju se u izvještaju o financijskom položaju u trenutku kada Fond postane dio obvezujućeg ugovora o financijskom instrumentu. Financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaje se u izvještaju o financijskom položaju na datum kada se počnu primjenjivati ugovoreni uvjeti instrumenta u kojem je Fond jedna od ugovornih strana.

Fond početno priznaje imovinu koja se vrednuje po amortiziranom trošku na dan njezinog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja.

Početno i naknadno mjerenje

Financijski instrumenti se početno mjere po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o financijskoj imovini ili financijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem financijske imovine ili financijske obveze. Transakcijski troškovi po osnovi financijske imovine i financijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka rashoduju se po nastanku, dok se kod drugih financijskih instrumenata amortiziraju metodom efektivne kamatne stope.

Nakon početnog priznavanja, sva financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka mjeri se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Početno i naknadno mjerenje (nastavak)

Nakon početnog priznavanja financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit mjeri se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobiti i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarne imovine poput dužničkih vrijednosnica, te amortizacije premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope, koji se priznaju kroz dobit ili gubitak.

Realizirani efekti za imovinu koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici priznati u sveobuhvatnoj dobiti za dužničke vrijednosnice kumulativno prenose kroz dobit ili gubitak uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. Nerealizirani efekti po vlasničkim vrijednosnicama, nikad se ne prenose u dobit ili gubitak, nego ostaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobiti i realizirani gubici prikazan je bruto iznos kumulativnih dobitaka ili gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Financijska imovina po amortiziranom trošku mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale financijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, mjere se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost financijske imovine temelji se na njihovoj tržišnoj cijeni na datum izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije kako je navedeno u nastavku, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih financijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja ili u njihovom nedostatku cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija na dan za koji se vrednuje imovina i obveze Fonda. Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima na dan vrednovanja.

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova ili procijenjeno od strane Društva za upravljanje. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerenja financijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Aktivno i neaktivno tržište

Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se prenosivim vlasničkim vrijednosnim papirom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Uz navedeno, kao kriterij određivanja aktivnog tržišta uzima se u obzir i volumen trgovanja tijekom pojedinog trgovinskog dana.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporedbom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama. Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni rukovodstva Društva za upravljanje, a primijenjena diskontna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja. Informacije o tehnikama vrednovanja i ulaznim varijablama za utvrđivanje fer vrijednosti razne imovine i obveza Fonda objavljene su u *bilješki 19: Fer vrijednost*.

Prestanak priznavanja

Fond prestaje priznavati financijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od financijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom financijskom imovinom. Navedeno se događa kada Fond prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, prodana ili istekla.

Fond prestaje priznavati financijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uvjeti financijske obveze promijene, Fond će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu financijsku obvezu s novim uvjetima. Kod prestanka priznavanja Fond za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka za financijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka koristi metodu prosječnog ponderiranog troška, dok za imovinu koja je klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i po amortiziranom trošku koristi metodu FIFO ("First-In-First-Out").

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Financijski instrumenti (nastavak)

Netiranje financijskih instrumenata

Financijska imovina i obveze se u izvještaju o financijskom položaju iskazuju u neto iznosu samo u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno. Prihodi i troškovi se iskazuju u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima, ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Društvo za upravljanje koristi izuzeće od mjerenja umanjenja očekivanih kreditnih gubitaka na financijsku imovinu Fonda koja se mjeri po amortiziranom trošku, sukladno Pravilniku te ne priznaje umanjenje za očekivane kreditne gubitke osim ukoliko ne postoje objektivni razlozi za umanjenje vrijednosti.

Na datum izvještavanja pregledavaju se financijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovilo postojanje objektivnih razloga za umanjenje vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za financijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za financijske instrumente koji se vode po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjenja vrijednosti.

Sva financijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i financijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit individualno se procjenjuje na umanjenje vrijednosti. Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti koji je priznat za određenu financijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Izvedeni financijski instrumenti

U okviru svog redovnog poslovanja, Društvo za upravljanje koristi izvedene financijske instrumente, kako bi umanjio rizike Fonda vezane uz fluktuacije tečaja stranih valuta. Izvedeni financijski instrumenti početno se mjere po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovoj fer vrijednosti.

Fer vrijednosti se utvrđuju na temelju modela po close-out metodi, odnosno vrednuje se po cijeni izlaska iz pozicije, a u skladu s Pravilnikom.

Svi se izvedeni financijski instrumenti iskazuju kao imovina kada im je fer vrijednost pozitivna i kao obveze kada im je fer vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastale.

Spot transakcije koje se odnose na kupoprodaju stranih valuta iskazuju se po datumu trgovanja. Pozitivna ili negativna fer vrijednost spot transakcije od datuma trgovanja do datuma namire iskazuje se u izvještaju o financijskom položaju kao potraživanje i obveza, te kroz dobit ili gubitak u okviru pozicije „*Pozitivne tečajne razlike*“ i „*Negativne tečajne razlike*“.

Sporazumi o reotkupu vrijednosnih papira (repo transakcije)

Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u Izvještaju o financijskom položaju. Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji (pasivni repo) vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire odnose se na prodaju i kupnju vrijednosnih papira koji se iskazuju po datumu trgovanja, a koji će se namiriti na dan namire.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju novac na računima.

Obveze Fonda

Obveze Fonda mogu biti: obveze s osnove ulaganja u imovinu Fonda, obveze prema Društvu za upravljanje s osnove naknada, obveze prema depozitaru s osnove naknade, obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica i ostale obveze Fonda sukladno Zakonu. Obveze su iskazane po njihovoj nominalnoj vrijednosti.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani primici

Novčani primici od članova Fonda

Član Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata može postati svaka osoba član sindikata, doktor medicine, doktor stomatologije i medicinski biokemičar u skladu sa Ugovorom o pokroviteljstvu, osnivanju i upravljanju Fondom.

Temeljem uplata u Fond, član postaje vlasnikom udjela u Fondu i to razmjerno iznosu sredstava na njegovom osobnom računu. Sredstva Fonda su u potpunosti u vlasništvu svojih članova. Iznos sredstava na osobnom računu je osobna imovina člana Fonda.

Novčani primici po osnovi državnih poticaja

Država potiče dobrovoljnu mirovinsku štednju odobravanjem poticajnih sredstava u iznosu od 15% godišnje od uplaćenih sredstava, ali najviše do 99,54 eura godišnje. Poticajna sredstva pripisuju se na osobni račun člana Fonda i predstavljaju njegovu osobnu imovinu. Upisana poticajna sredstva preračunavaju se u obračunske jedinice i uvećavaju ukupni broj obračunskih jedinica na osobnom računu člana Fonda.

Novčani izdaci

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina

Prava iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (ostvarivanje prava na mirovinu) član Fonda može ostvariti najranije s navršenih 55 godina života, dok osobe koje su postale članovi Fonda do (uključujući i) 31. prosinca 2018. godine mogu ostvariti pravo na mirovinu s navršenih 50 godina života. Iznimno, pravo na mirovinu može se ostvariti u slučaju smrti i ranije, pod uvjetima iz ugovora o članstvu u Fondu. Agencija pravilnikom pobliže propisuje uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu te uvjete i mogućnosti za isplatu mirovine.

Član Fonda se po ostvarivanju prava na mirovinu može odlučiti da mu se mirovina isplaćuje putem:

(a) mirovinskog osiguravajućeg društva po izboru člana Fonda koje će mu isplaćivati mirovinu doživotno ili privremeno,

(b) društva za životno osiguranje, koje ima dozvolu ili odobrenje za rad Agencije, po izboru člana Fonda koje će mu isplaćivati mirovinsku rentu,

(c) Društva, pri čemu su moguće:

Privremena mirovina – član Fonda može neovisno o vrijednosti imovine na svojem osobnom računu odlučiti da isplatu mirovine u visini do najviše 13.272,18 eura ostvaruje putem Društva u ime Fonda. U tom slučaju se iz imovine Fonda može vršiti samo privremena isplata mirovine sukladno Statutu i Prospektu Fonda, i to pod sljedećim uvjetima:

1. trajanje isplata ugovoreno je na najmanje pet godina,

2. isplate su periodične, član Fonda može izabrati između jedne godišnje, dvije polugodišnje, četiri kvartalne i dvanaest mjesečnih isplata u jednoj godini i

3. sredstva se isplaćuju u protuvrijednosti unaprijed određenog broja udjela prema cijeni udjela na dan isplate.

2. PREGLED MATERIJALNO ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani izdaci (nastavak)

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina (nastavak)

Nakon zaključenog ugovora o uvjetima isplate mirovina putem Društva, član Fonda ne može više vršiti uplate na njegov osobni račun u Fondu putem kojeg mu se isplaćuje mirovina. Član Fonda može otvoriti novi osobni račun u Fondu na koji će se uplaćivati doprinosi u Fond. O uvjetima isplate mirovina putem Društva sklapa se zaseban ugovor između člana Fonda i Društva.

Jednokratna isplata - Društvo na temelju pisanog zahtjeva člana Fonda može izvršiti isplatu dijela mirovina u obliku jednokratne isplate u visini od najviše 30% iznosa na osobnom računu člana Fonda. Iznimno, radniku na odlasku će Društvo na zahtjev izvršiti jednokratnu isplatu prikupljenih i kapitaliziranih sredstava na njegovu osobnom računu u Fondu. Osobama koje su postale članovi Fonda do (uključujući i) 31. prosinca 2018. godine na čijem je osobnom računu nakon ostvarivanja prava na mirovinu vrijednost imovine niža od 1.327,23 eura, Društvo može isplatiti ukupno ostvarena sredstva na njihov pisani zahtjev. Uslijed zakonskih promjena ovo pravo nemaju članovi koji su se učlanili 1. siječnja 2019. godine i kasnije. Prijenosom ukupnih sredstava članu prestaje članstvo u Fondu. Iznimno se mirovinska davanja mogu ostvariti u slučaju smrti i ranije, pod uvjetima utvrđenim ugovorom o članstvu.

Novčani izdaci s osnove promjene članstva

Članstvo u Fondu može prestati u slučaju prestanka uvjeta za članstvo utvrđenih Zakonom. U tom slučaju član Fonda može prekinuti članstvo u Fondu i prenijeti sredstva s osobnog računa u Fondu na osobni račun u drugom dobrovoljnom mirovinskom fondu. Na dan prestanka članstva, sredstva se iz Fonda prenose na novi račun člana Fonda.

Jednokratna isplata radniku na odlasku - članu Fonda kod kojega je došlo do prestanka radnog odnosa radi odlaska na rad u drugu državu članicu će Društvo na njegov zahtjev izvršiti jednokratnu isplatu prikupljenih i kapitaliziranih sredstava na osobnom računu.

Neto imovina Fonda i cijena udjela Fonda

Neto imovinsku vrijednost Fonda čini ukupna vrijednost imovine Fonda umanjena za iznos obveza Fonda na dan utvrđivanja neto imovinske vrijednosti. Cijena udjela u Fondu predstavlja omjer neto imovinske vrijednosti Fonda i ukupnog broja udjela Fonda na isti dan.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit Fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Fonda

Raspodjela rezultata Fonda regulirana je Zakonom. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova Fonda.

2A. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Ove objave nadopunjuju *bilješku 14: Financijski instrumenti i upravljanje rizicima* i *bilješku 15: Fer vrijednost*. Društvo za upravljanje donosi procjene i prosudbe vezane uz budućnost. Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio financijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena. Za financijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištima, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih financijskih instrumenata, na primjer vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima). Metode vrednovanja su opisane u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o financijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima, te se stoga, ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u *bilješci 19: Fer vrijednost*.

Gubici od umanjenja vrijednosti financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje financijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima. Navedene promjene mogu se provesti na način da Agencija kao regulator može utjecati na promjenu fer cijene bilo koje pozicije u Fondu, te posljedično utjecati na imovinu i obveze Fonda.

2.A. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (NASTAVAK)

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene (nastavak)

Klasifikacija financijske imovine i obveza

Računovodstvene politike predstavljaju okvir po kojem se imovina i obveze Fonda inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije. Prilikom klasifikacije financijske imovine i obveza u kategoriju „radi trgovanja“, Društvo za upravljanje utvrđuje da zadovoljavaju definiciju imovine i obveza namijenjenih trgovanju kako je navedeno u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*. U raspoređivanju financijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, Društvo za upravljanje je odredilo da moraju zadovoljavati jedan od kriterija za takvu klasifikaciju kako je navedeno u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*.

Od 1. siječnja 2018. godine, Društvo za upravljanje je sukladno propisima Agencije definiralo poslovne modele u svojim računovodstvenim politikama, koji su u skladu sa strategijom ulaganja Fonda.

Tijekom 2022. i 2023. godine Društvo za upravljanje je kupnje dijela novih financijskih instrumenata, koje zadovoljavaju SPPI test i za koje ima namjeru držanja do dospeljeća, klasificiralo u kategoriju financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku. Za navedenu imovinu, Društvo za upravljanje je internim aktima definiralo situacije u kojima je prodaja te imovine dozvoljena.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

3. NETO REALIZIRANI DOBICI (GUBICI) FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA (NASTAVAK)

	2022.	2023.
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	89.464	66.246
Realizirani dobiti od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	32.998	24.084
Realizirani dobiti od financijskih instrumenata	122.462	90.330
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	(121.705)	(26.821)
Realizirani gubici od prodaje financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(13.946)	(798)
Realizirani gubici od financijskih instrumenata	(135.651)	(27.619)
Neto realizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata	(13.189)	62.711

Slijedi detaljan pregled svih neto realiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2023. i 2022. godine:

2023.

Financijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobiti (gubici)
Redovne dionice	295.563	338.924	43.361
Državne obveznice	311.961	335.247	23.286
Udjeli UCITS fondova	230.025	233.444	3.419
Izvedenice	1.226.136	1.218.783	(7.354)
Ukupno	2.063.685	2.126.397	62.711

2022.

Financijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobiti (gubici)
Redovne dionice	708.628	682.517	(26.111)
Državne obveznice	533.988	558.480	24.492
Udjeli UCITS fondova	478.201	458.745	(19.456)
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	23.343	41.509	18.166
Izvedenice	739.435	729.155	(10.280)
Ukupno	2.483.595	2.470.406	(13.189)

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

4. NETO NEREALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA I NETO TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

a) Nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

	2022.	2023.
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	2.138.012	2.257.120
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	(2.343.052)	(1.854.746)
Neto nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	(205.040)	402.374

b) Pozitivne / (negativne) tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

	2022.	2023.
Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	408.941	450.641
Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	(395.275)	(478.502)
Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	13.666	(27.861)
Neto nerealizirani dobiti (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	(191.374)	374.513

Slijedi detaljan pregled neto nerealiziranih dobitaka i gubitaka instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2023. i 2022. godine:

2023.

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobiti (gubici)
Redovne dionice	1.400.353	1.703.992	(2.489)	306.128
Povlaštene dionice	87.346	101.284	-	13.938
Državne obveznice	304.253	301.511	(9.409)	6.667
Udjeli UCITS fondova	618.618	661.086	(14.342)	56.810
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	46.907	51.500	(1.621)	6.214
Izvedenice	-	12.617	-	12.617
Ukupno	2.457.477	2.831.990	(27.861)	402.374

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

4. NETO NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA I NETO TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA (NASTAVAK)

2022.

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobiti (gubici)
Redovne dionice	1.642.191	1.495.705	8.164	(154.650)
Povlaštene dionice	99.722	87.347	-	(12.375)
Državne obveznice	262.322	251.587	(3.520)	(7.215)
Udjeli UCITS fondova	677.701	658.361	5.960	(25.300)
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	48.373	46.907	3.062	(4.528)
Izvedenice	-	(972)	-	(972)
Ukupno	2.730.309	2.538.935	13.666	(205.040)

Nerealizirani dobiti i gubici kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

5. PRIHODI OD KAMATA I AMORTIZACIJA PREMIJE (DISKONTA)

	2022.	2023.
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	46.728	30.827
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama po amortiziranom trošku	13.797	13.721
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama kroz račun dobiti i gubitka	2.378	4.821
Prihodi od kamata po depozitima	848	5.554
Prihodi od kamata po novčanim računima	2	4
Amortizacija premije/diskonta vrijednosnica po amortiziranom trošku	(900)	(877)
Amortizacija premije/diskonta vrijednosnica kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	(9.277)	1.096
Ukupno	53.576	55.146

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

5a. PRIHODI OD DIVIDENDI

	2022.	2023.
Dividende od dionica u kotacijama	44.363	47.000
Dividende od udjela u otvorenim investicijskim fondovima FX	3.443	6.564
Dividende od udjela u fondovima sličnim UCITS fondovima	1.389	666
Ukupno	49.195	54.230

Dividende od udjela u fondovima sličnim UCITS fondovima, odnose se na dividende od fondova na američkom tržištu koji se prema pravilnicima Agencije klasificiraju kao fondovi slični UCITS fondovima.

6. POZITIVNE I NEGATIVNE TEČAJNE RAZLIKE

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na nerealizirane tečajne razlike od financijskih instrumenata koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, financijskih instrumenata koji se mjere po amortiziranom trošku, te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

Pozitivne tečajne razlike većinom se odnose na tečajne razlike s osnove stanja po novčanim računima 10.830 eura (2022.: 33.704 eura s osnove ulaganja u dužničke vrijednosne papire koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i 28.225 eura s osnove oročenih depozita kod kreditnih institucija. Tečajne razlike su uključivale i kunske tečajne razlike, zbog kune kako funkcionalne valute).

Negativne tečajne razlike većinom se odnose na tečajne razlike s osnove stanja po novčanim računima 12.215,21 eura (2022.: 32.195 eura s osnove ulaganja u dužničke vrijednosne papire koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i 30.747 eura s osnove oročenih depozita kod kreditnih institucija. Tečajne razlike su uključivale i kunske tečajne razlike, zbog kune kako funkcionalne valute).

7. RASHODI S OSNOVA ODNOSA S MIROVINSKIM DRUŠTVOM

Rashodi s osnove odnosa s Društvom za upravljanje odnose se na naknadu za upravljanje koju Fond plaća sukladno Zakonu. Naknada za upravljanje Fondom u 2023. godini obračunava se u iznosu od 1,5% (2022.: 1,5%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Izračun naknade za upravljanje se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.

	2022.	2023.
Naknada za upravljanje	74.669	80.172

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

8. NAKNADA DEPOZITARU

Naknada depozitaru obračunavala se u iznosu od 0,018% do 31. kolovoza 2023. godine, a od 1. rujna 2023. godine 0,021% (2022.: 0,018%) godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda, a nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Naknada se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno, drugi radni dan u mjesecu.

	2022.	2023.
Naknada depozitaru	896	1.017

9. NETO NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

	2022.	2023.
Nerealizirani dobiti od financijskih instrumenata	413.090	309.355
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	(591.080)	(302.556)
Nerealizirani dobiti (gubici) od financijskih instrumenata	(177.990)	6.799

Nerealizirani dobiti i gubici kao se računaju dnevno na bruto principu te se u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje financijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobiti ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

10. NOVČANA SREDSTVA

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
Novac na računu u eurima	-	433.446
Novac na računu u kunama	260.192	-
Novac na računu u stranim valutama	161.614	3.773
Potraživanja s osnove kamate na novčana sredstva	-	1
Ukupno	421.806	437.220

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

11. DEPOZITI KOD KREDITNIH INSTITUCIJA

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
<i>RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D., dospijeće 12.01.2024.</i>	-	203.462
<i>OTP BANKA D.D., dospijeće 19.01.2024.</i>	-	250.260
Ukupno depoziti kod kreditnih institucija	-	453.722

12. a) PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>		
Dionice domaćih dioničkih društava	923.423	1.176.285
Dionice inozemnih dioničkih društava	659.629	628.991
Državne obveznice	252.896	302.978
Ukupno	1.835.948	2.108.254
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>		
Državne obveznice	1.230.987	1.426.777
Obveznice gospodarskih subjekata	37.224	19.177
Ukupno	1.268.211	1.445.954
Ukupno prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti - kojima se trguje na uređenom tržištu	3.104.159	3.554.208

12. b) PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
<i>Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku</i>		
Državne obveznice	776.374	652.857
Ukupno	776.374	652.857

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

13. UDJELI UCITS FONDOVA I FONDOVA SLIČNIH UCITS FONDOVIMA

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>		
Udjeli UCITS fondova		
Udjeli UCITS fondova – domaćih izdavatelj	24.978	89.699
Udjeli UCITS fondova – inozemni izdavatelja	633.383	571.387
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima		
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima - inozemni izdavatelja	46.907	51.500
Ukupno	705.268	712.586

14. OSTALA IMOVINA

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
Potraživanje s osnove dividendi	542	895
Ostala potraživanja	117	38
Ukupno	659	933

15. IZVANBILANČNA EVIDENCIJA

Na dan 31.12.2023. godine, izvanbilančna evidencija iznosila je 1.878.394 eura (31.12.2022: 1.346.864 eura), a odnosila se na forward ugovore.

16. FINACIJSKE OBVEZE KOJE SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice	972	-
Ukupno	972	-

Obveze s osnove ulaganja u izvedenice odnose se forward ugovor sa Raiffeisenbank Austria d.d. Obveze po izvedenicama su kratkoročne obveze s rokom dospijeca unutar 12 mjeseci od 31. prosinca 2022. godine.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

17. IZVEDENI FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Sukladno Zakonu i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14 i 2/20), Fondu je dozvoljeno ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Fond je primarno izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih američkim dolarima. Sukladno tome, Fond uglavnom sklapa OTC devizne termenske ugovore ekonomske zaštite temeljem kojih kupuje eure i prodaje američke dolare s dospijecom do godinu dana.

	31. prosinca 2023.	
	EUR	USD
do 1 mjeseca	-	-
od 1 do 3 mjeseca	407.412	(440.000)
od 3 do 12 mjeseci	-	-
Ukupno	407.412	(440.000)

	31. prosinca 2022.	
	EUR	USD
do 1 mjeseca	-	-
od 1 do 3 mjeseca	120.795	(130.000)
od 3 do 12 mjeseci	-	-
Ukupno	120.795	(130.000)

Na dan 31. prosinca 2023. godine Fond je imao četiri otvorena forward ugovora u kojima kupuje eure i prodaje američke dolare ukupne ugovorne vrijednosti 407.412 eura (31. prosinca 2022.: 120.795 eura) kojima neto vrijednost potraživanja iznosi 12.617 eura (31. prosinca 2022.: neto vrijednost obveza 972 eura). Na termenske ugovore Fond ne primjenjuje računovodstvo zaštite.

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo za upravljanje imovinu Fonda ulaže pažnjom dobrog stručnjaka, u skladu s odredbama Zakona, podzakonskim propisima i Prospektom Fonda, na način koji jamči sigurnost, kvalitetu, likvidnost i profitabilnost cjelokupnog portfelja Fonda uvažavajući pritom načelo smanjivanja rizika raspršenošću ulaganja. Imovina Fonda se ulaže u najboljem interesu članova Fonda. U slučaju potencijalnog sukoba interesa, Društvo za upravljanje će osigurati da se imovina Fonda ulaže isključivo u interesu članova Fonda.

Strategijom aktivnog upravljanja imovinom Fonda Društvo za upravljanje će nastojati postići osnovni cilj – ostvarenje primjerenog prinosa Fonda na dugi rok u odnosu na preuzeti rizik osiguravajući pritom optimalan rast mirovinske štednje.

Analize financijskih tržišta zadužene su za izradu analiza koje se, u kombinaciji s analizama koje priprema Upravljanje rizicima i Upravljanje imovinom, koriste kao podloge za odlučivanje, kako za predlaganje strategije ulaganja koje je u domeni rada Investicijskog odbora, tako i za donošenje odluka o ulaganju koje spadaju u domenu rada Upravljanja imovinom.

Strategiju ulaganja za Fond predlaže Investicijski odbor utvrđujući prijedlog alokacije imovine Fonda. Prijedlog o alokaciji imovine Investicijski odbor donosi na temelju analiza relevantnih tržišnih kretanja, na temelju očekivanih prinosa i rizika pojedinih klasa imovine te temeljem analize performansa i rizičnosti portfelja u prethodnom razdoblju.

O usvajanju predložene strategije ulaganja odlučuje Uprava Društva za upravljanje. Članove Investicijskog odbora imenuje Uprava Društva za upravljanje, a u njemu su zastupljeni članovi Uprave Društva za upravljanje kao i najiskusniji predstavnici iz Upravljanja imovinom, Upravljanja rizicima i Analiza financijskih tržišta. U radu Investicijskog odbora sudjeluje i djelatnik Pravne podrške i praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, koji se poziva na sjednicu. Sjednice Investicijskog odbora na kojima se predlaže strategija ulaganja za naredno razdoblje održavaju se kvartalno. Investicijski odbor je najznačajnije tijelo Društva za upravljanje kada su u pitanju ulaganja mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva za upravljanje.

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Djelatnici Upravljanja imovinom održavaju tjedne sastanke na kojima po potrebi prisustvuje i član Uprave Društva za upravljanje zadužen za ulaganja. Na tjednom sastanku komentira se provedba prethodnih odluka, trenutna situacija na tržištu, nakon čega se definiraju smjernice za provedbu strategije ulaganja koju je usvojila Uprava Društva za upravljanje kao i taktičke promjene u alokaciji za naredni tjedan.

Upravljanje imovinom unutar svojih ovlasti i limita donosi dnevne odluke za potrebe upravljanja likvidnošću fondova. Navedene odluke smatraju se standardnim dnevnim odlukama i odnose se isključivo na održavanje likvidnosti i/ili akumuliranje deviznih sredstava.

Djelatnici Upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita, a po potrebi i uz člana Uprave Društva za upravljanje zaduženog za ulaganja mogu donijeti dnevne odluke koje nisu standardne dnevne odluke te su ispod razine tjednog sastanka, a u kojim slučajevima se takve odluke dodatno obrazlažu.

Društvo za upravljanje teži uspostavljanju djelotvornog sustava za upravljanje rizicima koji omogućuje da Fond posluje u skladu s pravnim propisima i strategijom Fonda. Upravljanje rizicima zaduženo je za operativno provođenje procesa upravljanja rizicima prema usvojenoj strategiji i procedurama te za praćenje efikasnosti i adekvatnosti sustava upravljanja rizicima.

Društvo za upravljanje vrši identifikaciju rizika koji utječu na poslovanje Fonda, postavlja metode za procjenu pojedinih rizika i ograničenja izloženosti prema određenim rizicima, uspostavlja izvještavanje o prekoračenjima ograničenja izloženosti prema određenim rizicima te procesa eskalacije kojim se osigurava da se poduzmu mjere u cilju usklađivanja s prihvatljivim razinama rizika.

Uprava Društva za upravljanje preko Upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih limita, rizika ulaganja te poštivanje internih ograničenja ulaganja imovine.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti terminske poslove, opcije i druge financijske izvedenice ukoliko se oni koriste s ciljem zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda uz uvjet da ukupna izloženost ne može biti veća od neto imovine Fonda. Uprava Društva za upravljanje preko Upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih i internih ograničenja ulaganja u financijske izvedenice te prati postupke upravljanja rizicima radi zaštite interesa članova Fonda.

Upravljanje rizicima ocjenjuje tržišne rizike za imovinu Fonda na dnevnoj bazi koristeći varijantno-kovarijantni model za atribuciju rizika.

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Procedure upravljanja rizicima koje se primjenjuju na ulaganja, kao i procedure upravljanja novčanim sredstvima i obvezama, mogu se sažeti na sljedeći način:

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Strategija upravljanja tržišnim rizicima određena je investicijskim ciljevima Fonda, a sukladno usvojenim politikama i procedurama. Društvo za upravljanje upravlja tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja, prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi te ih uspoređuje s unaprijed definiranim ograničenjima.

Kamatni rizik

Fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa. U 2023. godini Društvo za upravljanje nije koristilo instrumente zaštite, u ime i za račun Fonda, a u svrhu upravljanja kamatnim rizikom Fonda.

Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom te udjeli u investicijskim fondovima koji ulažu u dužničke vrijednosnice u ukupnoj vrijednosti od 2.746.380 eura (2022.: 2.568.000 eura). Na izvještajni datum ulaganja Fonda klasificirana kao imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku iznosila su 646.516 eura (2022.: 769.896 eura), stoga je kamatnom riziku bila izložena imovina Fonda koju čine dužnički vrijednosni papiri i investicijski fondovi koji ulažu u dužničke vrijednosnice u iznosu od 2.099.863 eura (2022.: 1.798.104 eura).

Na datum izvještavanja modificirana duracija dijela portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente iznosila je 1,36 što znači da ukoliko kamatne stope porastu za 1 postotni bod za sva dospjeća, očekuje se smanjenje vrijednost portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente za 1,36%. Tablica u nastavku objedinjuje izloženost Fonda kamatnom riziku. U njoj je prikazana imovina i obveze Fonda prema ugovornom roku promjene kamate ili dospjeću, ovisno što je ranije.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

2023.	Bilješka	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva	10	-	-	-	-	-	437.220	437.220
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	12a,13,17	120.529	12.617	-	48.388	132.594	2.519.329	2.833.457
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	12a	-	-	-	1.041.363	395.691	8.900	1.445.954
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	12b	452.963	-	-	99.173	547.344	7.099	1.106.579
Ostala imovina	14	-	-	-	-	-	933	933
Ukupna imovina (1)		573.492	12.617	0	1.188.924	1.075.629	2.973.481	5.824.143
Obveze								
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	16,17	-	-	-	-	-	7.438	7.438
Obveze za prijenos udjela		-	-	-	-	-	40	40
Ukupne obveze (2)		-	-	-	-	-	7.478	7.478
Neto imovina 31.12.2023. (1) – (2)		573.492	12.617	0	1.188.924	1.075.629	2.966.003	5.816.665

2022.	Bilješka	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva	10	-	-	-	-	-	421.806	421.806
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	12a,13,17	-	-	-	117.138	134.450	2.289.628	2.541.216
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	12a	-	-	124.211	685.721	444.600	13.679	1.268.211
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	12b	-	-	122.632	-	647.264	6.478	776.374
Ostala imovina	14	-	-	-	-	-	659	659
Ukupna imovina (1)		0	0	124.211	802.859	1.226.314	2.732.250	5.008.266
Obveze								
Financijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	16,17	-	972	-	-	-	6.636	7.608
Obveze za prijenos udjela		-	-	-	-	-	204	204
Ukupne obveze (2)		-	-	-	-	-	6.840	7.812
Neto imovina 31.12.2022. (1) – (2)		0	0	124.211	802.859	1.226.314	2.725.410	5.000.454

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz promjena cijena trgovanja vlasničkim vrijednosnicama. Sukladno Zakonu i regulativi Agencije, Fondu je dozvoljeno ulaganje isključivo u vlasničke vrijednosnice, koje kotiraju na službenim burzama. Nadalje, cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima vezanim uz indekse kada ovi fondovi ulažu u vlasničke vrijednosnice i iz ulaganja u otvorene investicijske fondove čije cijene udjela su određene tržišnim cijenama vrijednosnih papira u njihovim portfeljima. Izloženost cjenovnom riziku Društvo za upravljanje umanjuje strukturiranjem diverzificiranog portfelja instrumenata na različitim tržištima. U 2023. godini Društvo za upravljanje nije koristilo instrumente zaštite, u ime i za račun Fonda, a u svrhu upravljanja cjenovnim rizikom Fonda.

Na datum izvještavanja ukupna vrijednost portfelja Fonda uloženog u dionice te udjele u investicijskim fondovima koji ulažu u vlasničke vrijednosnice iznosila je 2.156.564 eura (2022.: 1.996.336 eura). U slučaju pada dioničkih tržišta za 1 postotni bod na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja Fonda izloženog dioničkim tržištima iznosilo bi 21.566 eura (2022.: 19.963 eura).

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda.

Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje financijskih izvedenica u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti. U 2023. godini Društvo za upravljanje je sklapalo devizne forward ugovore u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

Izloženost Fonda tečajevima je kako slijedi:

2023.	Bilješka	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	10	433.447	2.240	1.533	437.220
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	12a,13,17	1.658.061	1.075.372	100.024	2.833.457
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	12a	1.445.954	-	-	1.445.954
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	12b	1.106.579	-	-	1.106.579
Ostala imovina	14	38	895	-	933
Ukupna imovina (1)		4.644.079	1.078.507	101.557	5.824.143
Obveze					
Financijske i ostale obveze	16,17	7.438	-	-	7.438
Obveze za prijenos udjela		40	-	-	40
Ukupne obveze (2)		7.478	-	-	7.478
Neto imovina 31.12.2023. (1) – (2)		4.636.601	1.078.507	101.557	5.816.665

2022.	Bilješka	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	10	302.870	118.840	96	421.806
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	12a,13,17	1.667.284	746.009	127.923	2.541.216
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	12a	1.268.211	-	-	1.268.211
Financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	12b	776.374	-	-	776.374
Ostala imovina	14	117	542	-	659
Ukupna imovina (1)		4.014.856	865.391	128.019	5.008.266
Obveze					
Financijske i ostale obveze	16,17	7.608	-	-	7.608
Obveze za prijenos udjela		204	-	-	204
Ukupne obveze (2)		7.812	-	-	7.812
Neto imovina 31.12.2022. (1) – (2)		4.007.044	865.391	128.019	5.000.454

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

Na datum izvještavanja 18,54% (2022: 17,31%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u američkim dolarima, dok je istovremeno 6,85% neto imovine Fonda bilo zaštićeno od tečajnog rizika na američki dolar putem forward ugovora. Stoga bi deprecijacija eura u odnosu na američki dolar za jedan postotni bod utjecala na neto imovinu Fonda na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,12% (2022.: 0,15%), odnosno 6.803 eura (2022.: 7.435 eura).

Izloženost imovine Fonda prema euru, odnosno američkom dolaru koja proizlazi iz forward ugovora nominalnih vrijednosti prikazana je u nastavku:

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
	Nominalna vrijednost (u valuti)	Nominalna vrijednost (u valuti)
Euro	120.795	407.412
Američki dolar	130.000	440.000

Izloženost Fonda deviznim forward ugovorima na datum izvještavanja opisana je dodatno u *bilješci 17: Financijske obveze koje se vrednuju po fer vrijednosti*.

Rizik specifičnih instrumenata

Fond ulazi u termenske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Terminski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Terminski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Terminski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti terminskih ugovora u stranoj valuti kojima Fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove terminskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih financijskih instrumenata.

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospijanja. Neispunjavanje obveza od strane izdavatelja prema Fondu ugrozilo bi likvidnost Fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Fonda na datum izvještavanja od financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na izvještajni datum, kako je prikazano u izvještaju o financijskom položaju.

Rizik da druga ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovanju instrumentima s pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Fond posluje s financijskim institucijama koje imaju dobru kreditnu sposobnost.

Na dan 31. prosinca 2023. godine sljedeća financijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: novčana sredstva, depoziti, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. U 2023. godini Društvo za upravljanje nije koristilo instrumente zaštite, u ime i za račun Fonda, a u svrhu upravljanja kreditnim rizikom Fonda.

Fond je također indirektno bio izložen kreditnom riziku kroz svoja ulaganja u investicijske fondove koji ulažu u dužničke vrijednosnice. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju druge države ili korporativni izdavatelji. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane drugih država ili korporativnih izdavatelja. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje. Fer vrijednost financijske imovine najbolje prikazuje izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

		31.12.2022.	31.12.2022.	31.12.2023.	31.12.2023.
	Rejting	eur	%	eur	%
Novčana sredstva	Bez rejtinga	421.806	8,42%	437.220	7,51%
Depoziti kod kreditnih institucija	Bez rejtinga	0	0,00%	453.722	7,79%
Dužnički vrijednosni papiri	AAA	61.213	1,22%	-	-
	AA+	252.896	5,05%	554.286	9,52%
	AA	-	-	103.332	1,77%
	AA-	-	-	68.054	1,17%
	BBB+	1.946.148	38,86%	1.656.940	28,45%
	B+	-	-	19.177	0,33%
	B	37.225	0,74%	-	-
Ostala potraživanja	Bez rejtinga	658	0,01%	13.550	0,23%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		2.719.946	54,31%	3.306.281	56,77%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		2.288.320	45,69%	2.517.862	43,23%
Ukupno imovina		5.008.266	100,00%	5.824.143	100,00%

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Financijska imovina Fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na datum izvještaja da stranke u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze (isključujući rizik instrumenata kroz ulaganja u investicijske fondove):

	31.12.2022.	31.12.2022.	31.12.2023.	31.12.2023.
	eur	%	eur	%
Financijski instrumenti s kreditnim rizikom				
Državni rizik				
- Republika Hrvatska	1.946.148	38,86%	1.656.940	28,45%
- Francuska Republika	-	-	103.332	1,77%
- Republika Slovenija	-	-	68.054	1,17%
- Sjedinjene Američke Države	252.896	5,05%	302.978	5,20%
Supranacionalni rizik	61.213	1,22%	251.308	4,31%
Korporativni rizik prema industriji				
- Bankarstvo	-	-	453.722	7,79%
- Komunalne usluge	37.225	0,74%	19.177	0,33%
Novčana sredstva	421.806	8,42%	437.220	7,51%
Ostala potraživanja	658	0,01%	13.550	0,23%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	2.719.946	54,31%	3.306.281	56,77%
Ostala imovina	2.288.320	45,69%	2.517.862	43,23%
Ukupna imovina	5.008.266	100,00%	5.824.143	100,00%

Na dan 31. prosinca 2023. godine od ukupne izloženosti imovine Fonda 28,45% (31. prosinca 2022.: 38,86%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj.

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje smatra da ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom.

Rizik likvidnosti, također poznat pod nazivom rizik financiranja, je i rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s financijskim instrumentima. S obzirom da Fond nema značajnih obveza u pogledu financijskih instrumenata, rizik postoji jedino u dnevnom poslovanju. Zbog dobrog položaja Fonda glede likvidnosti, rizik je vrlo nizak.

Financijski instrumenti koje posjeduje Fond sastoje se uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice. U sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu se lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava Društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Sve financijske obveze, osim obveza koje proistječu iz repo ugovora, su nekamatonske pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu. Za repo ugovore očekivani odljevi uključuju i kamate koje se plaćaju na iznos uzajmljenih sredstava sve do dana isteka repo ugovora.

Na dan 31. prosinca 2023. godine ukupne obveze, iskazane kao nediskontirane vrijednosti, iznosile su 7.478 eura (31. prosinca 2022.:7.811 eura) te se moraju podmiriti kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
do 1 mjeseca	6.840	7.478
od 1 do 3 mjeseca	972	-
od 3 do 12 mjeseci	-	-
Ukupno	7.811	7.478

Ročnost financijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospjeću za financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i financijska ulaganja koja se mjere po amortiziranom trošku i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka u razredu do mjesec dana analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
Do 1 mjeseca	2.724.034	3.537.839
Od 1 do 3 mjeseca	4.120	17.336
Od 3 do 12 mjeseci	250.938	4.416
Preko godine dana	2.029.173	2.264.552
Ukupno	5.008.266	5.824.143

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Sukladno procedurama za upravljanje rizicima likvidnosti, Društvo za upravljanje analizira likvidnost imovine Fonda na osnovu mogućnosti prodaje pojedine imovine u određenom vremenskom razdoblju te klasificira imovinu prema stupnju likvidnosti na visoko likvidnu, umjereno likvidnu i nisko likvidnu. Dodatno se analiziraju i očekivane uplate u Fond, kao i isplate iz Fonda u svrhu ostvarivanja prava na mirovinu. Definirane obveze Fonda odnose se na sve obveze Fonda s osnova provedenih, a neizvršenih transakcija, troškova, obveza spram izvedenica te očekivanih naknada na imovinu fonda do ročnosti od 12 mjeseci. Mogućnost pokrića obveza Fonda do ročnosti od 12 mjeseci s imovinom visoke likvidnosti te izračun omjera likvidnosti, kao dostupne likvidnosti Fonda u odnosu na ukupne potrebe za likvidnošću, prikazana je u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
Imovina visoke likvidnosti	4.762.235	3.721.684
Očekivane uplate u fond	484.273	460.000
Dostupna likvidnost za pokriće obveza	5.246.508	4.181.684
Definirane obveze fonda	77.318	88.643
Očekivane isplate iz fonda	275.099	250.000
Ukupne potrebe za likvidnošću	352.417	338.643
Omjer likvidnosti	14,89	12,35

Otkupivi udjeli

Svi otkupivi udjeli Fonda u potpunosti su plaćeni. U neto imovinu Fonda spadaju navedeni otkupivi udjeli bez nominalne vrijednosti. Kada se ispune određeni zakonski uvjeti, svaki udio može se otkupiti iz Fonda te se isplata vrši po cijeni udjela Fonda na datum otkupa, u rokovima određenim prospektom Fonda. Relevantna kretanja u neto imovini Fonda iskazana su u Izvještaju o promjenama u neto imovini Fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u *bilješci 1: Opći podaci* te politikama upravljanja rizicima, Društvo za upravljanje nastoji uključiti primljene doprinose u Fond u odgovarajuća ulaganja Fonda pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti Fonda kako bi se omogućio pravovremeni otkup udjela. Ako je potrebno, Društvo za upravljanje može povećati likvidnost Fonda kratkoročnim pozajmicama putem repo poslova, tj. poslova prodaje i ponovnog otkupa vrijednosnih papira ili prodajom imovine Fonda.

Cijena udjela Fonda na dan izvještavanja iznosi 42,9574eura (2022.: 39,3675 eura).

18. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektne štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Društvo za upravljanje je u cilju smanjenja operativnih rizika izvršilo strogu podjelu poslovnih procesa i odgovornosti u skladu sa pravnim propisima, pravilima Raiffeisen Grupe, internim procedurama te primjenjujući najbolju praksu u industriji za slučaj specifičnih poslovnih procesa. Društvo za upravljanje nastoji smanjiti operativni rizik maksimalnom automatizacijom procesa kod redovnih poslovnih aktivnosti, zaštitom prostorija i IT sustava, postojanjem dopunskog IT sustava u slučaju pojave nepogode te provođenjem redovitih kontrola poslovanja od strane Uprave Društva za upravljanje, interne revizije, Upravljanja rizicima i drugih organizacijskih jedinica Društva za upravljanje koje sudjeluju u kontroli poslovanja kao i nadzorom od strane vlasnika Društva za upravljanje.

Društvo za upravljanje je ustrojilo učinkovita i primjerena pravila za prepoznavanje, upravljanje, praćenje i sprečavanje sukoba interesa te uspostavilo neovisnu funkciju praćenja usklađenosti koja je zadužena za primjenu i nadzor tih pravila.

19. FER VRIJEDNOST

Većina financijskih instrumenata Fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost financijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge financijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospjeća ovih financijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost financijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa.

Razina 3: Fer vrijednost financijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Glavne metode i pretpostavke za procjenu fer vrijednosti financijskih instrumenata su opisane u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

19. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Sljedeća tablica predstavlja imovinu i obveze Fonda koja se mjeri po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

2023.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
Vlasnički vrijednosni papiri	302.978	-	-	302.978
Ulaganja u investicijske fondove	1.755.808	-	49.468	1.805.276
Dužničke vrijednosnice	712.586	-	-	712.586
Imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Dužničke vrijednosnice	-	12.617	-	12.617
Ukupno	778.780	667.174	-	1.445.954

2022.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka				
Vlasnički vrijednosni papiri	1.398.802	-	184.250	1.583.052
Ulaganja u investicijske fondove	705.268	-	-	705.268
Dužničke vrijednosnice	252.896	-	-	252.896
Imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit				
Dužničke vrijednosnice	132.071	1.136.140	-	1.268.211
Ukupno	2.489.037	1.136.140	184.250	3.809.427
Obveze s osnove ulaganja u izvedenice				
	-	972	-	972
Ukupno obveze	-	972	-	972

19. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Društvo za upravljanje, sukladno Pravilniku i internoj proceduri za vrednovanje instrumenata, krajem svakog mjeseca provjerava aktivnost instrumenata u portfelju Fonda na osnovu kriterija navedenih u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*.

Provjerom aktivnosti tržišta za kraj 2023. godine obveznica RHMF-O-297A bila je klasificirana u razinu 2 s obzirom da se istom nije trgovalo na aktivnom tržištu. Provjerom aktivnosti tržišta za kraj 2022. godine obveznica RHMF-O-297A bila je klasificirana u razinu 1 (trgovanje na aktivnom tržištu). Provjerom aktivnosti tržišta za kraj 2023. godine dionica MRUL-R-A te obveznice RHMF-O-24BA, RHMF-O-247E i RHMF-O-26CA bile su klasificirane u razinu 1 s obzirom da se istima trgovalo na aktivnom tržištu. Provjerom aktivnosti tržišta za kraj 2022. godine dionica MRUL-R-A bila je klasificirana u razinu 3, a obveznice RHMF-O-24BA, RHMF-O-247E i RHMF-O-26CA bile su klasificirane u razinu 2 (istima se nije trgovalo na aktivnom tržištu).

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na ostvarenim tržišnim cijenama na datum izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ukoliko su zadovoljeni uvjeti navedeni u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*. Tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Fond ovisi o vrsti instrumenta i definirana je u *bilješci 2: Pregled materijalno značajnih računovodstvenih politika*. Instrumenti uključeni u razinu 1. su instrumenti koje čine prvenstveno ulaganja u državne obveznice i vlasničke instrumente koji su klasificirani kao financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili vrijednosnice koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i terminska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2. Razina 2 uključuje najvećim dijelom državne obveznice vrednovane po krivuljama prinosa eksternih cjenovnih servisa i dio korporativnih obveznica čija se vrijednost procjenjuje uzimajući u obzir krivulje prinosa državnih obveznica te usklađene za raspon između prinosa do dospijea same korporativne obveznice i prinosa do dospijea referentnih državnih obveznica, određenog u trenutku izdavanja korporativne obveznice ili naknadno korigiranog ovisno o promjenama u kreditnom riziku izdavatelja korporativne obveznice, tj. cijenama ostvarenim transakcijama na tržištu.

Ulazni podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi. Ulazni podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerenja. Međutim, cilj mjerenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
(svi iznosi izraženi su u eurima)

19. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa).

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Tablica u nastavku prikazuje ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta i učinak promjene jedne ili više takvih pretpostavki u pozadini tehnika procjene usvojenih na temelju razumnih mogućih alternativnih pretpostavki.

	Fer vrijednost	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna) cijene	Promjena fer vrijednosti
CIAK	49.468	Procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	diskontna stopa; stope rasta; stopa terminalnog rasta	7,31%; 10%; 2%	+/- 10 p.b.	-4.947/ +4.947
GRUPA						
D.D.						
- CIAK-R-A						

Sljedeća tablica prikazuje kretanje između početnih i završnih stanja za mjerenje fer vrijednosti u razini 3 unutar hijerarhije fer vrijednosti:

	Ukupno
Stanje na 31. prosinca 2022.	184.250
Neto dobiti priznati kroz dobit ili gubitak	4.152
Kupnje/ Prodaje	-
Prijenos u/iz razine 3	(138.934)
Stanje na 31. prosinca 2023.	49.468

Bilješke uz financijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2023. godine
 (svi iznosi izraženi su u eurima)

19. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Financijski instrumenti koji se ne mjere po fer vrijednosti

Na dan 31. prosinca 2023. godine, ulaganja u financijske instrumente koji se vrednuju po amortiziranom trošku iznose 652.857 eura (31. prosinca 2022.: 776.374 eura) .Klasifikacija fer vrijednosti tih instrumenata prikazana je u sljedećoj tablici:

	31. prosinca 2022.	31. prosinca 2023.
Razina 1	573.665	278.276
Razina 2	122.771	323.564
Ukupno	696.436	601.840

Ostali financijski instrumenti koji se ne mjere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju kratkoročnu financijsku imovinu i obveze čija neto knjigovodstvena vrijednost približno predstavlja fer vrijednost.

20. POVEZANE STRANE

U skladu sa Zakonom, povezane strane Društva za upravljanje i Fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Društva za upravljanje i Fonda te Depozitar. Naknade Upravi i drugom ključnom rukovodstvu kako je navedeno iznad, plaćaju se iz imovine Društva za upravljanje, te su u skladu s tim prikazane u financijskom izvještaju Društva za upravljanje.

2023.				
	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
Naziv povezane osobe				
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	434.960	232	5.298	5.936
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	-	7.206	-	80.172
Ukupno	434.960	7.438	5.298	86.108
2022.				
	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
Naziv povezane osobe				
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	421.773	288	6.245	12.405
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	-	6.326	-	74.669
Ukupno	421.773	6.614	6.245	87.074

21. UTJECAJ UVOĐENJA EURA NA POSLOVANJE FONDA

Početak 2023. godine obilježilo je uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj čime se prvenstveno značajno smanjio tečajni rizik Fonda. Posljedično je smanjena i premija rizika države, pa je došlo do smanjenja kamatnih stopa, kako na stambene kredite građanima tako i na kredite poduzećima. Visoka inflacija nastavila se i u 2023. godini. Indeks potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj krajem prosinca 2023. godine porastao je za 4,5% u odnosu na prosinac 2022. godine. Izražena geopolitička napetost nastavila se i u 2023. godini prvenstveno radi daljnje neizvjesnost oko sukoba u Ukrajini, a početkom listopada 2023. godine započeo je i novi sukob u Izraelu koji nije imao značajan utjecaj na poslovanje Fonda.

Unatoč neizvjesnostima i inflaciji, uvjeti na tržištu kapitala su bili vrlo povoljni, pa je tako Fond ostvario prinos značajno veći od dugoročnih očekivanja. S obzirom da je u 2023. godini zaustavljen značajan porast kamatnih stopa te je došlo do korekcije istih na tržištima kapitala, obveznice Republike Hrvatske ostvarile su rast od 5,5%. Dioničko tržište u Republici Hrvatskoj imalo je značajan rast u 2023. godini te je vrijednost dioničkog indeksa CROBEX10tr porasla za 37,7%. S druge strane, obveznice na razvijenim inozemnim tržištima kapitala ostvarile su rast od 0,9%, dok su inozemne dionice porasle za 18,9%. Posljedično rastu prinosa svih klasa imovine, Fond je u 2023. godini ostvario prinos od 9,12%. Tijekom 2023. godine dolazi i do postepenog pada volatilnosti te je tržišni rizik Fonda s razine od 5,04% na početku godine, krajem iste iznosio 2,64%.

Društvo primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala, stoga je tijekom 2023. godine zadržao oprezniji oblik ulaganja sukladno umjereno konzervativnom profilu rizičnosti Fonda. Također, navedeni pristup omogućuje Društvu da odgovori na pojavu šokova na tržištima kapitala na primjeren način, a imajući u vidu i dugoročnu strategiju upravljanja imovinom Fonda. Sustav upravljanja rizicima koji je Društvo uspostavilo omogućuje primjereni odgovor na pojavu šokova na tržištima kapitala, kako sa strane praćenja razine volatilnosti Fonda i pojedinih klasa imovine koje čine portfelj Fonda, tako i sa strane praćenja utjecaja tržišnih šokova na prinose i rizike Fonda.

22. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Dana 1. siječnja 2024. godine stupile su na snagu izmjene Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima, ali iste neće značajno utjecati na poslovanje Fonda.

Nakon datuma bilance poslovanje Fonda i Društva nastavilo se u okolnostima koje su obilježile 2023. godinu, tj. pozitivna kretanja na tržištu kapitala, pogotovo u dioničkom segmentu tržišta. Sredinom ožujka 2024. godine hrvatsko dioničko tržište ostvarilo je rast od 8,9%, dok je prinos na hrvatske državne obveznice iznosio 0%. U istom razdoblju inozemna razvijena dionička tržišta porasla su za 8,6%, dok su obveznička tržišta imala pad od -1,4%. S obzirom na kretanja tržišta kapitala početkom 2024. godine, prinos Fonda u navedenom razdoblju iznosio je 1,64%, dok je tržišni rizik Fonda ostao na istoj razini kao i krajem 2023. godine.

Neovisno od budućih kratkoročnih kretanja na financijskim tržištima, mirovinski fondovi su dugoročni ulagači te se očekuje da utjecaj tržišnih šokova, koji se događaju s vremena na vrijeme, tijekom vremena investiranja bude neutraliziran kada dođe do oporavka tržišta. Stoga, Uprava Društva za upravljanje ne očekuje značajan dugoročno negativni utjecaj geopolitičke situacije i ostalih ekonomskih rizika na poslovanje Fonda. Na temelju trenutno dostupnih informacija, ne predviđa se neposredan i značajan negativan utjecaj na Fond, njegovo poslovanje, financijski položaj i rezultate poslovanja. Također, Fond tijekom 2023. godine, kao i u razdoblju od početka 2024. godine do objave izvještaja nije imao likvidnosnih problema.

Međutim, ne može se isključiti mogućnost da produženo razdoblje geopolitičke nesigurnosti te materijalizacija drugih ekonomskih rizika neće imati štetan utjecaj na Fond, njegov financijski položaj i rezultate poslovanja, kratkoročno i srednjoročno gledano. Menadžment nastavlja pažljivo pratiti situaciju te će reagirati daljnjim mjerama ublažavanja utjecaja takvih događaja i okolnosti kako se događaju. Operativno poslovanje Društva početkom 2024. godine odvija se normalno, a Društvo nema operativnih ili likvidnosnih problema.

23. POTENCIJALNE I PREUZETE OBVEZE

Društvo na dan 31. prosinca 2023. godine nema potencijalnih ni preuzetih obveza (31. prosinca 2022. godine: nema nepredviđenih obveza).

24. ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijske izvještaje odobrila je i potpisala Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. dana 29. ožujka 2024. godine:

Predsjednik Uprave

Gordan Šumanović

Članica Uprave

Eva Horvat

 Raiffeisen
MIROVINSKO DRUŠTVO
Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim
i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.
Zagreb, Petrinjska 59 1

Član Uprave

Bojan Vuković

